

รายงานการวิจัย

**การศึกษาความต้องการในการเข้ารับการศึกษาคือใน
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนของ
บุคลากรการศึกษาในพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม**

ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคติวงศ์

ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ

ดร.สุขแก้ว คำสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวัสดิ์ จิตต์จนะ

อาจารย์เดือน แพงวังทอง

อาจารย์ชญาณิชญ์ ศศิวิมล

คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

พิษณุโลก

พ.ศ. 2546

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการในการเข้ารับการศึกษาคือในระดับปริญญาโท บัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการ ของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม โดยผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถาบันราชภัฏพิบูล สงครามในการพิจารณาเปิดสอนและจัดการเรียนการสอนสำหรับการเข้ารับการศึกษาคือในระดับปริญญา มหาบัณฑิตของหลักสูตรดังกล่าว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการ ศึกษาทุกสังกัดที่ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 370 ราย ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 296 คิด เป็นร้อยละ 57.8

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่อาศัยเทคนิคการวิจัยเชิงสำรวจ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและจัดอันดับ

ผลการวิจัยจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ผลการศึกษาความต้องการ และผลการวิเคราะห์ ศักยภาพของคณาจารย์ โดยสรุปได้ดังนี้

ผลศึกษาความต้องการ พบว่า

ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกและสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เคยได้รับการ ฝึกอบรมด้านหลักสูตรและการสอนมาแล้ว และมีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการ สอน

ต้องการการฝึกอบรมเป็นรายวิชามากที่สุดและควรจะเป็นการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ) กับต้องการให้ประกันความสำเร็จในการศึกษาให้ได้ภายใน 3 ปีการศึกษา พบว่า ร้อยละ 90.2 เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ในกรณีที่เป็นการศึกษาต่อเต็มหลักสูตร

ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในกระบวนการเรียนรู้และลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการ พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการเป็นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นส่วนตัว และทำวิจัยแบบวิจัยและพัฒนาโดย จัดการศึกษาในลักษณะของการผสมผสานระหว่างการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำ ทักษะและมวลประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตน

ระยะเวลาในการเรียนรู้ของหลักสูตรให้เป็นไปตามความสามารถของผู้เรียน โดยเน้นความเป็น นักปฏิบัติและการมีค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรไม่เกิน 150,000.- บาทที่เป็นการชำระในลักษณะแบ่งเป็น รายภาคเรียน

หลักสูตรควรจัดให้มีการไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ และมีงานในทุกภาคเรียนแต่ให้บูรณาการลงในรายวิชา ก็บให้จัดสัมมนาเป็นบางภาคเรียน โดยลักษณะของหลักสูตรเป็นแบบเลือกเฉพาะแขนงวิชาที่มีการระบุดาชาวิชาหลัก

สถาบันฯ ควรจัดสอนวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปสอบเพื่อนำผลการสอบมาเทียบโอนได้ด้วย และควรมีการจัดให้มีการประชุมทางวิชาการเพื่อกำหนดหรือนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือ Symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา กับอีกทั้งให้เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา

นอกจากนี้ หลักสูตรควรเน้นการวิจัยรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำเป็นกลุ่ม

ในส่วนรองคณบดีคณาจารย์ พบว่า มีคณาจารย์วุฒิปริญญาเอก 3 คน และไม่ได้อยู่ในสาขาหลักสูตรและการสอนโดยตรง หากแต่เป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกนั้นเป็นวุฒิปริญญาโททั้งสิ้น มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ อยู่ 3 คน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อยู่เพียง 6 คน นอกนั้นอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ ทั้งนี้อาศัยคุณสมบัติของการเป็นผู้มีผลงานวิจัยเข้ามาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อคุณสมบัติของความเป็นผู้สอน ผู้สอนวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Pibulsongkram Rajabhat University

ABSTRACT

The purpose of these research was to study the need assessment on the Master Degree program in Curriculum and Instruction of educational person in the service area of Rajabhat Institute Pibulsongkram (RIP). 370 samples were employed and were received at 296 or 57.8%.

Survey research technique was implemented and the rating scale and ranking were constructed as the questionnaire by researcher.

The results were to:

Most of these samples were teachers who worked in the Office of Primary Education commission Pisanuloke Province and have had Bachelor Degree. So most of them were trained in the relevant program and usually wanted to train themselves so much.

The subject program was selected firstly. So the training program was do by their head-office. On the master degree program, they wanted to warrant for their finished their study in 3 years

For the learning styles: the problem-based learning, research & development approach, the integration between theory and practical approach were shown mostly.

The timing for their study depended on their capability and focused on the practitioner more than theorist. 150,000 bath was the cost which most of them were shown and paid on each semester.

These program should to have a academic trip both of in-house and offshore. So their wanted to have internship by integrated on the subject and talk a seminar in some semesters. Actually; the program were should to focus on the main major.

However, RIP should to teach English and Computer and should to give a chance for their transferring their English and Computer results. On their research or thesis; RIP should to keep conference or symposium for helping their research or thesis. Further more, the group independent study was shown at the importance position.

On the capability of instructors, RIP have had 3 doctors who were not relevant in the curriculum and instruction field but most of them have had master degree in these fields. On the academic rank, they have had 3 associate professors and 6 assistance professors. If RIP

wanted to start up these program, they will manipulate program with the research and the experience of their instructors.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Pibulsongkram Rajabhat University

**บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
รายงานการวิจัย**

**การศึกษาความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อใน
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนของ
บุคลากรการศึกษาในพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม**

ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์

ดร.อดุลย์ วงศ์บุญ

ดร.สุขแก้ว คำสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวัสดิ์ จิตต์จนะ

อาจารย์เดือน แพงวังทอง

อาจารย์ชฎานิชญ์ ศศิวิมล

คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

พิษณุโลก

พ.ศ. 2546

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เรื่อง การศึกษาความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

โดย ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์, ดร.อดุลย์ วัจศรีคุณ, ดร.สุชน แก้ว คำสอน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวัสดิ์ จิตต์จนะ อาจารย์เตือน แผงวังทอง และอาจารย์ชญาณิชญ์ ศศิวิมล

ส่วนนำ

ปัญหาของการวิจัยครั้งนี้ มีคำถามหลักว่า บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดหน่วยงานทางการศึกษาชั้นพื้นฐานและสังกัดอื่นๆ ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอน ในปริมาณเท่าใด ในลักษณะใด และต้องการลักษณะการจัดการศึกษาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือเพื่อศึกษาสภาพของความในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก โดยผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามในการพิจารณาเปิดสอนและจัดการเรียนการสอนสำหรับการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

การวิจัยครั้งนี้ จึงดำเนินการเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาชั้นพื้นฐานในสองจังหวัดได้แก่จังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย อันเป็นเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก โดยมีบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดที่ดำเนินการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งรวบรวมได้มากกว่า 10,000 คน และเมื่อเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกนแล้วพบว่าจะมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 370 ตัวอย่าง และการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้กระทำที่ 512 ราย ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 296 คิดเป็นร้อยละ 57.8 แต่เมื่อนำมาคำนวณเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ในระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ตามแนวคิดของเครชีและมอร์แกนคือที่จำนวน 370 จะพบว่า ได้กลุ่มตัวอย่างกลับมาร้อยละ 80 ซึ่งก็น่าที่จะเป็นที่ยอมรับได้ในปริมาณข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่อาศัยเทคนิคการวิจัยเชิงสำรวจ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยฯ สร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและจัดอันดับ โดยมีประเด็นคำถามหลักในลักษณะของความต้องการทราบถึงแนวโน้มของความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ตามประเด็นที่กำหนด

ผลการวิจัย ปრაภฏดังนี้

ผลการวิจัยจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ผลการศึกษาความต้องการ และผลการวิเคราะห์ศักยภาพของคณาจารย์ โดยสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและความคิดเห็นในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ ปრაภฏผลดังนี้

1. จังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่ พบว่า ร้อยละ 60.5 อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก นอกนั้นอยู่ในจังหวัดสุโขทัย
2. หน่วยงานที่สังกัด พบว่า ร้อยละ 45.3 มาจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 20.9 มาจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 2.4
3. ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 72.3 เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 24.0 เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 1.0
4. วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 73.6 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 20.3 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 6.1
5. การได้รับการอบรมด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า ร้อยละ 72.6 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านหลักสูตรและการสอนมาแล้ว แต่มีได้ระบุลักษณะของหลักสูตรที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างชัดเจน ในขณะที่ร้อยละ 24.7 กล่าวว่าไม่เคยได้รับการฝึกอบรมและร้อยละ 2.7 ไม่แสดงข้อมูลในข้อนี้
6. ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า ร้อยละ 94.6 มีความต้องการโดยที่ไม่มีผู้ไม่ต้องการและไม่มีความคิดเห็น ร้อยละ 2.7 เท่ากัน ซึ่งกรณีนี้อาจเป็นผลมาจากความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจในประเด็นระหว่างการพัฒนาครูตามปกติกับการศึกษาต่อ ก็เป็นได้
7. การจัดลำดับลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง พบว่า เฉพาะการจัดลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความต้องการการฝึกอบรมเป็นรายวิชามากที่สุด โดยมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด ส่วนการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้นเมื่อเทียบเคียงกันเฉพาะในส่วนนี้ พบว่า มีความต้องการเป็นลำดับที่สามรองจากการฝึกอบรมเป็นรายวิชาและการฝึกอบรมระยะสั้น
8. วิธีดำเนินการที่ประสงค์ เฉพาะการจัดลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของการดำเนินการตามความต้องการในการพัฒนาตนเอง ในประเด็นของการดำเนินการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นว่า ควรจะเป็นการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ) มากที่สุด โดยมีลักษณะการศึกษาเต็มหลักสูตรจากสถาบันราชภัฏและการศึกษาดำเนินตนเอง อยู่ในลำดับรองลงมา และน้อยที่สุดคือการฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏ

มีข้อที่น่าสังเกตคือ ลักษณะการดำเนินการอื่นๆ นอกจากการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัดแล้ว จะมีผู้ไม่ตอบในข้อนี้มากกว่าร้อยละ 45 ซึ่งเป็นประเด็นที่สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามน่าที่ต้องตั้งเป็นข้อสังเกตในการดำเนินการด้วย

9. ความต้องการในการประกันความสำเร็จในการศึกษาให้ได้ภายใน 3 ปีการศึกษา พบว่า ร้อยละ 90.2 เห็นด้วยกับแนวคิดนี้

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในกระบวนการเรียนรู้และลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการ รวม 17 ประเด็น ปรากฏรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ เจาะาะลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของการเรียนรู้ พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่ยืดปัญหาเป็นตัวตั้งนั้น เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีความต้องการสูงสุด โดยมีลักษณะของการเรียนรู้ที่ยืดการวิจัยเป็นตัวตั้งเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีความต้องการต่ำสุด นับว่าเป็นประเด็นที่น่าจะตั้งเป็นข้อสังเกตถึงความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาด้วยอีกประการหนึ่ง

ประเด็นที่ 2 การทำวิจัยในหลักสูตร พบว่า ร้อยละ 72.0 ต้องการรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา รองลงมาคือแบบวิจัยทั่วไป (ร้อยละ 23.6) และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 3 ลักษณะของการจัดการตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้จัดการศึกษาในลักษณะของการผสมผสานระหว่างการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ (ร้อยละ 73.3) ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียง ร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 4 ความคิดเห็นในประเด็นของความต้องการให้หลักสูตรได้เน้นให้ผู้เรียนนำทักษะและมวลประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตน พบว่า กว่าร้อยละ 90 เห็นด้วย โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.4

ประเด็นที่ 5 ระยะเวลาที่มากที่สุดในการเรียนรู้ของหลักสูตร พบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ ขอให้เป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนถึงกว่าร้อยละ 56 ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียง ร้อยละ 5.1 และในขณะเดียวกันมีผู้ให้ความเห็นถึงร้อยละ 30.4 ว่า ควรจะไม่เกิน 6 ภาคเรียนพร้อมทั้งภาคฤดูร้อน

ประเด็นที่ 6 หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาบุคลากรในลักษณะใด ประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้พัฒนาบุคลากรเข้าสู่ความเป็นนักปฏิบัติการมากกว่า ถึงร้อยละ 87.8 และต้องการให้เข้าสู่ความเป็นนักวิชาการเพียงร้อยละ 7.1 โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นเพียงร้อยละ 5.1 เท่านั้น

ประเด็นที่ 7 ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่า ไม่ควรเกิน 150,000.- บาทนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเห็นด้วยถึงมากกว่าร้อยละ 67 โดยมีผู้ไม่เห็นด้วยร้อยละ 28.4 และมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นเพียงร้อยละ 4.4

ประเด็นที่ 8 การชำระค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก (เกินกว่าร้อยละ 90) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรแบ่งเป็นรายภาคเรียน โดยมีผู้ให้ความเห็นเพียงร้อยละ 1.7 ที่จะให้จัดจ่ายครั้งเดียว ส่วนอีกร้อยละ 7.4 ไม่แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้

ประเด็นที่ 9 หลักสูตรควรจัดให้มีการไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นนี้พบว่า มีผู้เห็นด้วยถึงร้อยละ 57.8 โดยมีผู้ให้ความเห็นว่าควรไปศึกษาดูงานเฉพาะภายในประเทศ ร้อยละ 32.4 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 4.7 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 5.1

ประเด็นที่ 10 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานในลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก กว่าร้อยละ 40.2 เห็นว่า ควรจัดทุกภาคเรียนแต่ให้บูรณาการลงในรายวิชา โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 36.8 และ 18.6 ที่เห็นว่า ควรจัดเป็นบางภาคเรียนที่มีรายวิชาที่กำหนดให้จัดหรือทำ และจัดเพียงภาคเดียวตลอดหลักสูตร ตามลำดับ ทั้งนี้มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.4

ประเด็นที่ 11 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้จัดสัมมนาวิชาการในลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากให้ความเห็นว่า ควรจัดสัมมนาเป็นบางภาคเรียน ร้อยละ 45.9 จัดทุกภาค ร้อยละ 39.9 และจัดครั้งเดียวตลอดหลักสูตรเพียงร้อยละ 10.1 โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 12 ลักษณะของหลักสูตรควรจะเป็นแบบใด ในกรณีนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ควรจะเป็นหลักสูตรแบบเลือกเฉพาะแขนงวิชาที่มีการระบุสาขาวิชาได้ถึงร้อยละ 72.0 และมีความเห็นว่าควรเป็นแบบเลือกทั่วไป ร้อยละ 24.0 กับมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 13 การสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีเงื่อนไขว่า ต้องสอบให้ผ่านนั้น ควรมีลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.4 เห็นว่า สถาบันฯ ควรจัดสอนให้ด้วยและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปสอบเพื่อนำผลมาเทียบโอนได้ด้วย โดยมีอีกร้อยละ 37.2 เห็นว่า สถาบันฯ ควรจะจัดสอนและจัดสอบให้ อีกร้อยละ 5.7 เห็นว่า ผู้เรียนไปสอบมาเอง ซึ่งสถาบันฯ อาจจัดสอบให้ ส่วนอีกร้อยละ 3.7 ไม่แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 14 การจัดให้มีการประชุมทางวิชาการเพื่อกำหนดหรือนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 3.4 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.7 ที่ไม่แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 15 การจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือ Symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 3.4 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.4 ที่ไม่แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 16 การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา พบว่า ในประเด็นนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 1.0 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 3.4 ที่ไม่มีความเห็น

ประเด็นที่ 17 หลักสูตรควรเน้นการวิจัยในลักษณะใด โดยกรณีนี้เป็นกรให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยเพื่อรองรับปริญญา พบว่า ลักษณะการวิจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ การจัดทำในรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำเป็นกลุ่ม รองลงมาได้แก่รูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำเป็นรายบุคคล และการจัดทำเป็นวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

ประเด็นที่น่าสนใจคือ การที่มีผู้ไม่มีความเห็นถึงกว่าร้อยละ 33 ในการนำเสนอความคิดเห็นในรูปแบบการศึกษาด้วยตนเองรายกลุ่มที่มีน้อยที่สุดในกลุ่มความคิดเห็นนี้ เป็นประเด็นที่น่าพิจารณาให้ดี โดยเฉพาะเมื่อนำมาบรรจบกับความคิดของการมุ่งเป็นนักปฏิบัติการมากกว่าความเป็นนักวิชาการ จึงน่าที่จะทำให้เกิดทิศทางของความต้องการในการพัฒนาด้านหลักสูตรและการสอน/การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนได้ค่อนข้างจะชัดเจนมากขึ้นว่า ต้องการหลักสูตรที่เน้นความเป็นนักปฏิบัติการโดยกำหนดให้การจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรฯ ในรูปของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในระบบกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการขัดหรือแย้งกับระเบียบของสถาบันฯ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในขั้นตอนนี้ คณะผู้วิจัย ได้รวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในช่องปลายเปิดและนำมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อความคิดของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 22 คน ในส่วนที่เป็นการเพิ่มเติมจากที่ได้จัดกระทำไว้ในตอนที่ 1 และ 3 พบว่า ข้อเสนอแนะหลักจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนได้หยิบยกขึ้นมาทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาโดยรวม ทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาส่วนตัว และทั้งในแง่ที่เป็นปัญหานโยบายของหน่วยงานระดับกระทรวงซึ่งเกินกว่าที่สถาบันฯ จะรับไปแก้ไขปัญหาได้ แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามบางคนก็คือ มีความต้องการที่จะเข้ารับการศึกษาคือ แต่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจครอบครัวและไม่พยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ด้วยตนเอง แต่โยนภาระมายังภาครัฐ นอกจากนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามบางคนให้ข้อเสนอแนะในด้านเวลาการจัดการเรียนการสอนที่อยู่ในรูปของภาคค่ำในวันราชการและช่วงโรงเรียนปิดเทอม ซึ่งเป็นการเปิดประเด็นในการบริหารเวลาที่น่าสนใจยิ่งเช่นกัน

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ประเด็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติมากกว่าบรรยาย และให้มุ่งเน้นในกระบวนการทางปัญญาที่เป็นข้อที่สถาบันฯ สามารถนำมาพัฒนาเป็นจุดแข็งของหลักสูตรได้

นอกจากนี้ประเด็นที่หยิบยกภาคเอกชนขึ้นมา นั้น จะเป็นประเด็นที่ทำให้สถาบันฯ สามารถแสวงหาแนวร่วมหรือพันธมิตรในการบริหารจัดการหลักสูตรได้เช่นกัน

ในส่วนของศักยภาพคณาจารย์ พบว่า

มีคณาจารย์วุฒิปริญญาเอกอยู่เพียง 3 คน และไม่ได้อยู่ในสายหลักสูตรและการสอนโดยตรง หากแต่เป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกนั้นเป็นวุฒิปริญญาโททั้งสิ้น

มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ อยู่เพียง 3 คน

มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ อยู่เพียง 6 คน นอกนั้นอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ ทั้งสิ้น ในจำนวนนี้อาศัยคุณสมบัติของการเป็นผู้มีผลงานวิจัยเข้ามาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อคุณสมบัติของความ เป็นผู้สอน ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เท่านั้น

นอกจากนี้ ในระดับปริญญาโท มีผู้สำเร็จการศึกษาสายตรงคือ สาขาหลักสูตรและการสอนเพียง 5 คน เท่านั้น ได้แก่ ผ.ศ. สวัสดิ์ จิตต์จนะ, ผ.ศ. อรอนงค์ อองคะสุวณิชย์, ผ.ศ. สายใจ ช่างฉัตร, ดร. ธตุลย์ วงศ์วีรคุณ และ นางสาวฉนวนอมวงศ์ เขื่อนธิ์สถิตย์ เท่านั้น นอกนั้นเป็นวุฒิมิและสาขาเกื้อกูลทั้งสิ้น

ในประเด็นของการจัดผู้สอนลงประจำแต่ละรายวิชา ตามข้อมูลที่ปรากฏ พบว่า ยังมีรายวิชาอีก 5 ราย วิชาที่ยังไม่มีผู้ระบุของสอนได้แก่ 1035712 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา, 1055203 การพัฒนาวินัยในการเรียน, 1015208 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม, 1025306 การเรียนการสอนตามหลักศาสนา และ 4125101 คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาบัณฑิต

หากแต่ว่า ยังมีคณาจารย์อีกหลายท่านที่แสดงเจตนาในการเข้าร่วมโครงการนี้ แต่ยังมีได้ระบุรายวิชา ที่จะขอสอน อาทิ รศ. บุญรักษ์ฯ, รศ. ฤกษ์ชัยฯ, ดร. ธตุลย์ฯ และอีกหลายท่าน ซึ่งอาจใช้ความเชี่ยวชาญของแต่ละท่านเข้ามาดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้

ดังนั้นจากกล่าวได้ว่า คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีศักยภาพของคณาจารย์ในระดับหนึ่งที่ยังจากกล่าวได้ว่ายังไม่สมบูรณ์เพียงพอ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การเปิดหลักสูตรที่สถาบันราชภัฏเป็นผู้กำหนด กล่าวคือ ยังไม่สามารถสรรหาผู้ที่มาดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงานในฐานะประธานสาขาหรือประธานหลักสูตร ซึ่งจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกในสาขาหลักสูตรและการสอน เพียงแต่ว่ามีผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายตรงในระดับปริญญาโทหลายคน ซึ่งก็ยังไม่เข้าข่ายที่จะนำมาใช้เป็นศักยภาพในการขอเปิดสอนได้ (ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันฯ กำหนด)

อย่างไรก็ตาม ศักยภาพทางกายภาพ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งของการเปิดสอน แต่เป็นศักยภาพที่สามารถพัฒนาขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีปัจจัยด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ จึงสามารถที่จะเว้นการกล่าวถึงไว้ในที่นี้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีดังนี้

1. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม อาจเปิดสอนหลักสูตรนี้ได้ แต่ต้องไม่ก่อนที่จะสรรหาประธานสาขาที่เหมาะสม และก่อนขออนุมัติการเปิดสอนจากคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ กับพิจารณา Real Cost หรือ Cost per head ให้ชัดเจนก่อน

2. การจัดทำศักยภาพของคณาจารย์จะต้องมีความเข้มข้นในตัวบุคลากรแต่ละคนมากกว่าที่เป็นอยู่ และน่าที่จะสรรหาบุคลากรภายนอกเข้ามาเสริมทีม แต่ต้องมีภาระการสอนที่ชัดเจนและมีหลักฐานการตอบรับ ยืนยันไว้ด้วย

3. สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ต้องดำเนินการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเร่งด่วน ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ทั้งนี้แผนพัฒนาบุคลากรดังกล่าวจะต้องสอดคล้องและร้อยรับกับแผนพัฒนาสถาบัน ประเด็นสำคัญต้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดด้วย

4. ในระยะสั้น คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จะต้องพัฒนาคณาจารย์ในลักษณะของการเป็นผู้ช่วยครู (Teacher Assistance) และ ผู้ช่วยนักวิจัย (Research Assistance) ทั้งในลักษณะที่เป็นตัวบุคคลและตัวระบบ เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรของสถาบัน และเป็นการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้สอนด้วยการเสริมศักยภาพของสถาบันจากบุคลากรภายนอก

5. การตอบแทนบุคลากรภายนอกควรจะต้องกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมที่มีให้อยู่ในอัตราปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้บุคลากรที่มีคุณภาพจากภายนอกเข้ามาเป็นอาจารย์พิเศษ และให้อาจารย์จากภายในที่ศักยภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏกำหนดได้มีโอกาสเก็บเกี่ยวองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากอาจารย์พิเศษในฐานะที่เป็น R.A. และ T.A. พร้อมทั้งมีระบบควบคุมคุณภาพทั้งวิทยากรภายนอก และ R.A. และ T.A. ที่เหมาะสม

6. ควรปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เข้ารับบริการ ทั้งนี้ต้องปรับเปลี่ยนปรัชญาและวิสัยทัศน์ทั้งของสถาบันและหลักสูตร

ข้อเสนอแนะทั่วไป มีดังนี้

1. ควรพิจารณาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เข้ารับบริการและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้รวมถึงสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและสาระสำคัญ ตลอดจนผลที่จะได้รับให้กับคณาจารย์ได้ทราบ และเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ควรเจาะรายละเอียดทางความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะอื่นบ้าง

2. ควรสร้าง Website เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการศึกษาระดับปริญญาโทเพิ่มเติม และเป็นการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอีกด้วย

รายการอ้างอิง

- การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, โครงการ. ข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ :
- ฝ่ายเลขานุการโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด. 2539.
- การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, โครงการ. ยุทธศาสตร์การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ :
- ฝ่ายเลขานุการโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด. 2539.
- กุลธนา ธนาพงศธร. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ. ในเอกสารประกอบวิธานนโยบาย
สาธารณะและการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. 2532.
- ชนิตา ภัคกุลเมือง. การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนดโตร์. 2532.
- นโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, สำนักงาน. ศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. 2542.
- สุภาวค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2537.
- เสน่ห์ จามริก. การเมืองกับการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
กับการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2523.
- เสน่ห์ จัยโต. ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ. ในเอกสารประกอบการ
เรียนชุดวิชาการวางแผนและนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช. 2534.
- วิน เชื้อโพธิ์นัท. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนดโตร์. 2537
- Anderson James E. Public Policy Making : An introduction. Boston, Houghton Mifflin company.
1990.
- Charles. E Lindblom. The PolicyMaking Process. 2nd Englewood Cliffs. New Jersey Prentice-Hall,
1992.
- Dye, Thomas.R.. Understanding Public Policy, 7th Englewood Cliffs. New Jersey.
Prentice-Hall Inc. 1992.
- Quade. E.S. Analysis for Public decision. 2nd North-Holland. N Y.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสืบหาข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรการศึกษาในพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แม้ว่าจะมีอุปสรรคในช่วงเวลาของเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่บ้างก็ตาม

ขอขอบคุณคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามที่ได้สนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้และขอขอบคุณบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการสะท้อนภาพความคิดเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษาต่อในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะนักวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการดำเนินการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการของสถาบัน

ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์

ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ

ดร.สุชนกั๋ว คำสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลวิสต์ จิตต์จนะ

อาจารย์เตีฮอน แพงวังทอง

อาจารย์ชญาณิชญ์ ศศิวิมล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
1 หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดในการพัฒนาบุคลากร.....	5
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	14
สาระสำคัญบางประการของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต	
สาขาหลักสูตรและการสอน สภาสถาบันราชภัฏ	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
4 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	34
5 บทวิเคราะห์ศักยภาพคณาจารย์.....	47
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
รายการอ้างอิง.....	66
ภาคผนวก.....	67

สารบัญตาราง

ที่	หน้า
1 แสดงความดีและร้อยละของจังหวัดที่หน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่.....	34
2 แสดงความดีและร้อยละของหน่วยงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่.	35
3 แสดงความดีและร้อยละของตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม	35
4 แสดงความดีและร้อยละของวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
5 แสดงความดีและร้อยละของวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
6 แสดงความดีและร้อยละของวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
7 แสดงความดีและร้อยละของการจัดลำดับลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง ของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
8 แสดงความดีและร้อยละของวิธีดำเนินการที่ประสงค์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	37
9 แสดงความดีและร้อยละของวิธีดำเนินการที่ประสงค์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
10 แสดงความดีและร้อยละของลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
11 แสดงความดีและร้อยละของลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
12 แสดงความดีและร้อยละของลักษณะของการจัดการตามความคิดเห็นของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	39
13 แสดงความดีและร้อยละของประเด็นของความต้องการให้หลักสูตรได้เน้นให้ผู้เรียนนำทักษะ และมรดกประตบการณั้เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและประตบการณั้ของตน ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม.	40
14 แสดงความดีและร้อยละของระยะเวลาที่มากที่สุดในการเรียนรู้ของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	40
15 แสดงความดีและร้อยละของจุดเน้นของการพัฒนาบุคลากรในหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม.	41
16 แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรของ ผู้ตอบแบบสอบถาม... ..	41
17 แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการชำระค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42

18	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการไปศึกษาตุงานด้านการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
19	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการไปศึกษาตุงานด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
20	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการให้นักศึกษาได้จัดสัมมนาวิชาการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
21	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการไปศึกษาตุงานด้านการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
22	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
23	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45
24	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงาน ทางวิชาการหรือ Symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45
25	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยาย ให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
26	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นจุดเน้นของการวิจัยในหลักสูตร ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
27	แสดงความดีและร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นที่เป็นข้อเสนอนแนะของ ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Pibulsongkum Rajabhat University

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาหลักสูตรเป็นหัวใจหลักประการหนึ่งของการบริหารงานวิชาการที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการเป็นโอกาสแรก เพื่อผลทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้ดำเนินการคือครูผู้สอนและบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตรฉบับใหม่และมีลักษณะที่แตกต่างไปจากหลักสูตรเดิม (หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) อีกทั้งยังกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยตนเอง อันเป็นผลให้หน่วยงานทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภารกิจที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นการเร่งด่วน

สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตให้กับสังคม ได้ตระหนักในหน้าที่ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของตนเป็นอย่างดี จึงได้ดำริที่จะเปิดหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอนขึ้น เพื่อรองรับการปฏิบัติการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและบังเกิดประสิทธิผลสูงสุด และจำเป็นต้องทราบความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดหน่วยงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดอื่นของสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการตนเองในด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาเป็นการเร่งด่วนเพื่อดำเนินการเตรียมการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ จึงมีคำามหลักว่า บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดหน่วยงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดอื่นๆ ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอน ในปริมาณเท่าใด ในลักษณะใด และต้องการลักษณะการจัดการศึกษาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพของความในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษา หลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาระดับพื้นฐานภายใต้เขตบริการของ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามในการพิจารณาพัฒนาหลักสูตร เปิดสอน และจัดการเรียนการสอนสำหรับเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาระดับพื้นฐานภายใต้เขตบริการของ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาระดับพื้นฐานในสองจังหวัดได้แก่ จังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย อันเป็นเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่อาศัยเทคนิคการวิจัยเชิงสำรวจ ที่ต้องการทราบถึงแนวโน้มของความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษา หลักสูตรและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาระดับพื้นฐานภายใต้เขตบริการของ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ตามประเด็นที่กำหนด

ประชากร ได้แก่บุคลากรของหน่วยงานทางการศึกษาระดับพื้นฐานและสังกัดอื่นในจังหวัด พิษณุโลกและสุโขทัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น

ตัวแปรต้น จำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ได้แก่

1. จังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่ คือ

1.1 พิษณุโลก

1.2 สุโขทัย

2. สถานภาพของหน่วยงานที่ท่านสังกัดอยู่คือ

2.1 หน่วยงานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.3 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

2.4 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2.5 อื่นๆ

3. ตำแหน่งปัจจุบันของท่านคือ

- 3.1 ผู้บริหารการศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษา
- 3.2 ครูผู้สอน
- 3.3 บุคลากรทางการศึกษา
- 3.4 อื่นๆ
4. คุณภาพการศึกษาสูงสุดของท่าน คือ
  - 4.1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
  - 4.2 ปริญญาโทหรือสูงกว่า
5. ท่านเคยการได้รับการยอมรับด้านหลักสูตรและการสอน หรือไม่
  - 5.1 ไม่เคย
  - 5.2 เคย
6. ท่านมีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้และการสอน หรือไม่
  - 6.1 ต้องการ
  - 6.2 ไม่ต้องการ
7. ลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง เป็นอย่างไร กรุณานี้ให้จัดลำดับ
  - 7.1 การฝึกอบรมเป็นรายวิชา
  - 7.2 การฝึกอบรมระยะสั้น
  - 7.3 หลักสูตรประกาศนียบัตร
  - 7.4 หลักสูตรปริญญาบัณฑิต (ปริญญาตรีสาขาหลักสูตรและการสอน/การจัดการเรียนรู้)
  - 7.5 หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต (ปริญญาโท)
8. ความต้องการในข้อ 7 ท่านคิดว่า ควรจะดำเนินการในลักษณะใด (กรุณาจัดลำดับ)
  - 8.1 ศึกษาด้วยตนเอง
  - 8.2 การฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ)
  - 8.3 การฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏ
  - 8.4 การศึกษาเต็มหลักสูตรจากสถาบันราชภัฏ
9. ท่านต้องการให้สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามรับประกันความสำเร็จในการศึกษาให้ได้ภายใน 3 ปีการศึกษา
  - 9.1 เห็นด้วย
  - 9.2 ไม่เห็นด้วย

ในกรณีนี้ ประเด็นตัวแปรต้นที่ 6-9 เป็นประเด็นที่ต้องการสอบถามความคิดเห็นที่ต้องการแยกออกมาให้เห็นชัดเจนในชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น มิได้มีสถานะภาพเป็นตัวแปรต้นโดยตรง หากแต่มีลักษณะเสมือนตัวแปรตามอีกด้วย

ตัวแปรตาม เป็นประเด็นที่แสดงถึงความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษาระดับสูงและการสอนของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก รวม 17 ประเด็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ คณะผู้วิจัย ได้สรุปและรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ โดยเป็นการนำเสนอใน 3 ประเด็นได้แก่

ประเด็นแรก แนวคิดในการพัฒนาบุคลากร กล่าวถึงความจำเป็นและเหตุผลในการพัฒนาบุคลากร โดยสรุปจากแนวคิดของรองศาสตราจารย์ วิน เชื้อโพธิ์ทัก

ประเด็นที่ 2 ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นหลักสูตรหลักสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยเป็นการสรุปอย่างสั้นสำหรับกรอบความคิดของหลักสูตรดังกล่าว

ประเด็นที่ 3 สรุปสาระของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอนของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

สาระทั้งสามประเด็น โดยสรุปมีดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง : แนวคิดในการพัฒนาบุคลากร

รองศาสตราจารย์ วิน เชื้อโพธิ์ทัก (2537) ได้กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรในองค์การได้ว่า เมื่อองค์การได้บรรจุหรือมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติในระยะหนึ่งแล้ว ผู้บริหารจะต้องหาทางพัฒนาบุคลากรโดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถหรือทักษะบางประการให้แก่บุคลากรนั้น เพื่อให้บุคลากรได้ทำงานบรรลุจุดหมายขององค์การที่ตั้งไว้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องตระเตรียมวางโครงการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมกับหน่วยงานเอาไว้ โครงการในการพัฒนาบุคลากรมีสิ่งที่จะต้องกระทำ 3 อย่าง คือ

1. การให้ความรู้หรือแนวคิดในการทำงาน งานในหน้าที่ความรับผิดชอบที่ผู้บริหารมอบหมายให้แก่บุคลากรนั้นย่อมจะต้องอาศัยความรู้หรือแนวคิดใหม่ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละคนอยู่เสมอ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพยายามหาทางให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใน การทำงานของตนให้คืออยู่เสมอ การเพิ่มพูนความรู้ และแนวคิดใหม่ๆ นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรโดยตรงแล้วยังเป็นประโยชน์กับผู้เกี่ยวข้องอีกด้วย

2. การเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน การเพิ่มพูนทักษะในการทำงานเป็นความจำเป็นเช่นเดียวกับการให้ความรู้และแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงาน แต่การให้ความรู้และแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงานเป็นการให้บุคลากรได้ทราบหลักการ ทฤษฎีและแนวโน้มใหม่ๆ ที่ได้จากการวิจัย ประเมินคุณค่า หรือค่านิยม ส่วนการเพิ่มพูนทักษะในการทำงานนั้นบุคลากรควรมีโอกาสฝึกฝนหรือปฏิบัติจริงในสิ่งใหม่ๆ นั้นด้วย ทำให้มีโอกาสที่จะได้นำสิ่งใหม่ๆ ไปปฏิบัติในหน่วยงานอย่างจริงๆ การเพิ่มพูนทักษะในการทำงานยิ่งมีมากก็เป็นโอกาสให้ผู้ได้รับการเพิ่มพูนทักษะได้เห็น

กระบวนการการทำงานอย่างถูกต้องเมื่อเกิดปัญหาจะได้รู้วิธีการต่างๆ ของปัญหาเช่น สาเหตุของปัญหา วิธีแก้ปัญหา ผลที่คาดหวังจะได้รับจากการแก้ปัญหา ทำให้สามารถปฏิบัติได้จริง

3. การเพิ่มพูนคุณวุฒิของผู้ปฏิบัติงาน บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งนานๆ จะรู้สึกว่าคุณวุฒิของตนที่มีอยู่นั้นค่อนข้างต่ำ เนื่องจากโอกาสที่จะได้เรียนในระยะแรกมีน้อย ไม่เหมือนในขณะนี้ที่ทุกคนมีโอกาสจะได้เรียนให้ได้รับวุฒิสูงๆ มีมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องหาทางส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีวุฒิต่ำและปฏิบัติงานมานานพอสมควรได้มีโอกาสเพิ่มพูนคุณวุฒิของตนตามความประสงค์ของบุคลากรและหน่วยงาน การเพิ่มพูนคุณวุฒิของบุคลากรนอกจากจะทำให้บุคลากรได้ความรู้ แนวคิดใหม่ๆ และทักษะในการทำงานแล้วยังจะทำให้ขวัญและกำลังใจของบุคลากรดีขึ้นด้วย

การพัฒนาบุคลากรในองค์การจึงครอบคลุมถึงการให้ความรู้ แนวคิดใหม่ๆ ทักษะในการทำงานและการเพิ่มคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของบุคลากร แต่การที่จะพัฒนาบุคลากรให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยส่วนประกอบที่สำคัญๆ หลายประการ เช่น

1. พื้นฐานเดิมของบุคลากร บุคลากรในหน่วยงานมีจำนวนต่างกัน บางหน่วยงานมีมาก เป็นหมื่น เป็นพัน เป็นร้อย บางหน่วยงานมีน้อย บุคลากรแต่ละคนมีพื้นฐานเดิมแตกต่างกันออกไป องค์การใดมีบุคลากรที่มีพื้นฐานเดิมที่ใกล้เคียงกันการพัฒนาบุคลากรในองค์การนั้นก็ง่าย เพราะบุคลากรขององค์การใดมีพื้นฐานเดิมแตกต่างกันมาก การพัฒนาบุคลากรในองค์การนั้นก็ค่อนข้างยาก เพราะวิทยากรที่มาพัฒนาบุคลากรจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการแยกแยะความแตกต่างของบุคลากรค่อนข้างสูง

2. ความต้องการขององค์การ ความต้องการขององค์การต่างๆ อาจมีเป้าหมายในการทำงานของบุคลากรไว้แตกต่างกัน การพัฒนาบุคลากรในแต่ละองค์การก็ต้องให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

3. ระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบ องค์การแต่ละองค์การอาจมีความรับผิดชอบต่างกัน องค์การใดมีระดับความรับผิดชอบต่ำการพัฒนาบุคลากรก็จัดรูปแบบหนึ่ง องค์การใดมีระดับความรับผิดชอบสูงการพัฒนาบุคลากรก็จัดอีกรูปแบบหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรจึงต้องวิเคราะห์งานของหน่วยงานว่างานที่รับผิดชอบเป็นงานระดับใด ระดับพื้นฐาน ระดับทักษะ ระดับความชำนาญ หรือระดับความชำนาญพิเศษแล้วจึงดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามความรับผิดชอบนั้นๆ

4. กำลังงบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน การพัฒนาบุคลากรจำเป็นต้องใช้งบประมาณ หากไม่มีหรือมีแต่ไม่เพียงพอกับโครงการที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้การพัฒนา ก็อาจไม่บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานบรรลุความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นให้การ

สนับสนุนด้วย หากผู้บริหารให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แล้วการพัฒนาบุคลากรก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จเรียบร้อยเป็นอย่างดี

การพัฒนาบุคลากรในองค์การกระทำได้หลายวิธีที่ปฏิบัติกันมากมีดังนี้

1. การประชุมพิเศษ การประชุมพิเศษเป็นการแนะนำให้บุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในองค์การหรือบุคลากรเก่าที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ใหม่ได้รู้จักงานที่จะปฏิบัติ การประชุมพิเศษอาจจัดในระยะเวลาสั้นๆ หรือใช้เวลานานหลายวันก็ได้ สิ่งสำคัญที่จะต้องกระทำก็คือ จะต้องให้บุคลากรได้รู้จักงานที่จะต้องปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่สัมพันธ์กันอย่างดี สร้างบรรยากาศในการประชุมพิเศษให้บุคลากรรักองค์การ รักผู้บังคับบัญชา รักเพื่อนร่วมงาน

2. การสอนงาน การสอนงานเป็นการช่วยให้บุคลากรที่ได้รับการสอนมีประสบการณ์ตามความต้องการของผู้สอนและผู้รับสอน ผู้สอนจะแนะนำให้รู้จักวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง การสอนงานเป็นวิธีการที่หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าหรืออยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้รับการสอน ให้คำแนะนำหรือสอนงานซึ่ง เป็นการสอนกันแบบตัวต่อตัว หรืออาจสอนกันเป็นกลุ่มก็ได้ การสอนงานนี้เหมาะสมที่จะใช้กับผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ให้ประโยชน์ทั้งแก่งาน ผู้สอน ผู้รับการสอนงาน และองค์การในที่สุด

3. การศึกษาดูงาน การส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานทำให้บุคลากรได้เห็นการปฏิบัติงานขององค์การที่ไปดูจะได้เห็นของจริงด้วยตนเอง ได้พบบุคลากรผู้ปฏิบัติงานขององค์การที่ไปดู มีโอกาสได้ซักถามปัญหากับผู้ปฏิบัติ ได้เห็นบรรยากาศ อิริยาบถต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงาน ได้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน รู้และเข้าใจขั้นตอนการทำงานจากของจริง ผู้ไปศึกษาดูงานจึงเกิดความรู้และได้เห็นงานที่ตนเองอย่างละเอียดเท่าที่เวลาและโอกาสจะอำนวยให้ อย่างไรก็ตามหากจะให้การศึกษาดูงานได้ประโยชน์มากก็ควรติดต่อกับฝ่ายเจ้าของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงานให้เราได้ทราบวัตถุประสงค์ของการไปศึกษาดูงาน เพื่อที่ฝ่ายเจ้าของจักได้จัดให้ดูตรงตามวัตถุประสงค์

4. การศึกษาต่อ การส่งบุคลากรไปศึกษาต่อเป็นการพัฒนาบุคลากรที่วิธีหนึ่ง เพราะบุคลากรได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอยู่ ผู้ได้รับการศึกษาต่อจะได้รับแนวคิดและความรู้ใหม่ๆ ในงานนั้น ได้ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือที่คล้ายกับเครื่องมือที่ใช้อยู่ในองค์การของตน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นผู้ที่ศึกษาด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขวางขึ้น เกิดความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนร่วมอาชีพซึ่งจะช่วยให้งานเกิดความสำเร็จในโอกาสต่อไป

5. การมอบอำนาจความรับผิดชอบให้สูงขึ้น เป็นการพัฒนาบุคลากรประจำการให้เรียนรู้งานขณะปฏิบัติงาน ผู้ได้รับมอบอำนาจความรับผิดชอบจะต้องศึกษางานที่ตนเองรับผิดชอบ จะต้องรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเป็นอย่างดีจึงจะสามารถตัดสินใจทำงานตามที่ตนได้รับมอบอำนาจความรับผิดชอบได้

6. การสลับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ การสลับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่เป็นการพัฒนาบุคลากรประจำที่วิธีหนึ่ง การสลับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ทำให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้งานมากขึ้น การทำงานในองค์กรต่างๆ จะเกิดผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีต่อเมื่อบุคลากรในองค์กรได้ทำงานประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี การทำงานจะประสานสัมพันธ์กันได้ก็ต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานวางขั้นตอนการทำงานที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน หากบุคลากรได้รู้จักหรือได้เรียนรู้ขั้นตอนการทำงานที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน หากบุคลากรได้รู้จักหรือได้เรียนรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานหลายๆอย่างก็จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี การสลับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ที่หลายคนคิดไปว่าเป็นการถูกลงโทษ ผู้ได้รับคำสั่งให้สลับเปลี่ยนโยกย้ายมักเสียความรู้สึก ทำให้ขาดกำลังใจในการทำงาน แต่ความจริงแล้วแนวการจัดการโดยทั่วไปถือว่าการสลับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่เป็นการทำให้บุคลากรมีโอกาสได้เรียนรู้งานมากขึ้นรู้ขั้นตอนการทำงานในหน้าที่ที่ได้กระทำมากขึ้น จึงสามารถกำหนดขั้นตอนการทำงานขององค์กรให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันได้อย่างดี

7. การมอบหน้าที่ผู้ช่วย การให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเป็นการฝึกให้บุคลากรที่ได้รับมอบหมายได้เรียนรู้งานในตำแหน่งที่สูงขึ้น ในระหว่างที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยก็จะได้รับการแนะนำจากหัวหน้างานรู้จักการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง รู้วิธีการทำงาน รู้วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ตนเองจะต้องรับผิดชอบต่อไป เป็นการเริ่มพัฒนาคนให้รู้จักงานทั้งด้านความรู้ทักษะและเจตคติ

8. การให้รักษาการแทน การให้รักษาการแทนใช้กับตำแหน่งต่างๆ ที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ผู้ทำหน้าที่รักษาการแทนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานทุกอย่างที่เป็นงานในตำแหน่งหน้าที่ของผู้ที่ดำรงตำแหน่งนั้น การตั้งผู้รักษาการแทนตั้งไว้ล่วงหน้าตามลำดับก็ควรก็ได้ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการหรืองานในหน้าที่ได้ก็ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งลำดับแรกรักษาการแทนก่อน

9. การให้เข้าร่วมประชุมในโอกาสต่างๆ การที่บุคลากรในองค์กรได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมแทนผู้บริหารก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาบุคลากรผู้นั้น ผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนกับผู้ร่วมประชุม ได้ฟังการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานนั้น รู้จักบทบาทของแต่ละบุคคล

10. การจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงาน องค์กรหลายองค์กรจัดทำหรือจัดหาคู่มือการปฏิบัติงานขององค์กรมาให้บุคลากรในองค์กรได้อ่านและศึกษา ทำให้บุคลากรมีความรู้และแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงาน คู่มือการปฏิบัติงานทำให้บุคลากรได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ ของการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วการปฏิบัติงานจะทันสมัยเสมอ

11. การฝึกงานระหว่างศึกษาอบรม ในระหว่างที่บุคลากรศึกษาอบรมตามหลักสูตรต่างๆ มักมีการฝึกงานอยู่ด้วย ทำให้บุคลากรได้เรียนรู้งานที่ตนเองฝึกงานที่ฝึกมักเป็นงานตรงกับงานที่ปฏิบัติในองค์กร จึงทำให้ผู้ฝึกงานเกิดทักษะเบื้องต้นที่ดี

12. การสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนให้บุคลากรได้จัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรเป็นการพัฒนาบุคลากรอีกวิธีหนึ่งบุคลากรจะได้รับความรู้ แนวคิดใหม่ เจตคติและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการจัดหรือเข้าร่วมกิจกรรม

13. การฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคลากรที่นิยมทำกันมาก และถ้าจัดได้ดีจะเป็นการพัฒนาบุคลากรที่ดีและตรงกับงานที่ปฏิบัติมากที่สุด

การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม

ในกรณีนี้ รองศาสตราจารย์ วินฯ ยังได้กล่าวถึงการหาความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งเป็นหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร ต่อไปว่า การที่จะให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการใดหรือหลักสูตรใดนั้น องค์กรจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นขององค์กรด้วย ความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นสาเหตุทำให้องค์กรจะต้องส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม หรือจัดฝึกอบรม หากไม่จัดส่งเข้ารับการฝึกอบรมหรือไม่จัดฝึกอบรมองค์กรจะต้องประสบกับความเสียหาย ความจำเป็นในการฝึกอบรมอาจมาจากสาเหตุที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ลักษณะขององค์กรที่ก่อให้เกิดปัญหา องค์กรเป็นจำนวนมากมีปัญหาเกิดขึ้นภายใน ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้องค์กรเกิดผลในทางเสีย ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรเหล่านั้นบางครั้งก็ทราบปัญหา แต่บางครั้งก็ไม่ทราบ องค์กรที่ผู้บริหารทราบปัญหาบางครั้งก็หาทางแก้ไข แต่บางครั้งก็แก้ไขไม่ตรงสาเหตุ บางครั้งไม่แก้ไขเลย ยิ่งกิจการขององค์กรดำเนินไปนานวันปัญหาก็ยิ่งเกิดทับถมมากขึ้น ทำให้เกิดภาวะแก้ไขที่ยุ่งยาก ลักษณะขององค์กรที่ก่อให้เกิดปัญหาได้แก่องค์กรที่มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1.1 องค์กรตั้งใหม่ การตั้งองค์กรขึ้นใหม่ก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องให้บุคลากรได้ทราบเป้าหมายขององค์กร ทราบขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทราบการบริหารงานขององค์กร เพื่อให้บุคลากรได้หาวิธีที่จะช่วยกันทำงานในองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.2 องค์กรเล็กที่มีผู้กระตือรือร้น องค์กรประเภทนี้แสดงว่าบุคลากรมีความคิดที่จะขยายกิจการขององค์กรให้ใหญ่ขึ้น บุคลากรส่วนหนึ่งอาจมีความต้องการที่จะร่วมกิจการไปตลอดโดยประสงค์ให้องค์กรขยายกิจการขึ้นเพื่อเป็นฐานของตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้นต่อไป

1.3 องค์กรเติบโตขึ้นและรับข้อขึ้น องค์กรที่เติบโตขึ้นก็แสดงว่ามีกิจการมากขึ้น บุคลากรเพิ่มขึ้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องให้บุคลากรได้ทราบเป้าหมายและการจัดการในส่วนที่ขยายขึ้นรับข้อขึ้น

1.4 องค์กรตกรกวิทยา ได้แก่ องค์กรที่มีการบริหารงานแบบเจ้าขุนมูลนาย มีการสั่งการมาจากเบื้องบนเพื่อให้ระดับปฏิบัติปฏิบัติตาม ไม่มีการประชุมปรึกษาหารือ เป็นองค์กรที่ยังมีระบบลู่หน้องลูกที่

1.5 องค์การที่ขาดการติดต่อกับภายนอก องค์การประเภทนี้มักจัดบริหารบุคลากรแบบบังคับบัญชาโดยไม่คำนึงถึงจิตใจ ขาดการติดต่อองค์การประเภทเดียวกัน ขาดการปรึกษานานหรือกับผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน มักบริหารงานในรูปแบบขององค์การนรก

1.6 องค์การที่กำลังจะเลิกกิจการ องค์การที่ได้ดำเนินการมาแต่จะเลิกกิจการ แสดงว่าต้องมีปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้ายังคิดไม่เลิกตั้งกิจการก็จะตั้งค้นหาปัญหาว่าเกิดจากอะไรแล้วช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหานั้นๆ การค้นหาปัญหาและหาวิธีการแก้ไขอาจใช้วิธีการให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมก็ได้

2. ลักษณะพฤติกรรมขององค์การ องค์การประกอบด้วยบุคลากรช่วยกันจัดกิจกรรมขององค์การเพื่อเป้าหมายที่ตรงกัน พฤติกรรมขององค์การจึงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของบุคลากร หากองค์การมีพฤติกรรมต่อไปนี้ก็แสดงว่าควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรม คือ

2.1 องค์การที่มีการรับบุคลากรใหม่ บุคลากรที่รับเข้ามาทำงานในองค์การเขามีความรู้ ความสามารถและได้รับการคัดเลือกด้วยดีแล้ว แต่บุคลากรเหล่านี้ยังไม่ทราบขั้นตอนในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นที่จะต้องให้บุคลากรใหม่ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าการจัดปฐมนิเทศ อาจจัดช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนลงมือปฏิบัติงานก็ได้

2.2 องค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่บุคลากร องค์การใดที่มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ของบุคลากร หรือมีการแต่งตั้งโยกย้ายบุคลากร ก็มีความจำเป็นที่จะต้องให้บุคลากรดังกล่าวได้มีความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง ให้ทราบวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานในตำแหน่งใหม่ และปลุกฝังเจตคติให้เป็นผู้รักและเอาใจใส่ สนใจทำงานในหน้าที่ใหม่นั้น

2.3 องค์การที่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน องค์การบางแห่งเกิดปัญหาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น ได้ผลผลิตน้อยกว่าเดิม ผลผลิตเกิดขึ้นล่าช้ากว่าปกติ พนักงานมาปฏิบัติงานช้า พนักงานทำงานช้าลง ฯลฯ พฤติกรรมของบุคลากรเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าบุคลากรมีปัญหา องค์การจะต้องให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเหล่านี้ได้รับการฝึกอบรม

2.4 องค์การที่มีความประสงค์จะใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ที่องค์การประสงค์จะนำมาใช้เป็นที่บุคลากรในองค์การอาจจะยังไม่ทราบขั้นตอนการใช้ที่ถูกต้อง หากใช้อย่างชนิดที่ไม่ถูกต้องก็อาจจะเกิดความเสียหายได้ หรืออาจได้ผลผลิตที่ไม่สมบูรณ์ตามควร จึงจำเป็นที่จะต้องให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่นั้น

2.5 องค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือเปลี่ยนแปลงแผนงาน นโยบายขององค์การเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารทุกระดับและบุคลากรทุกคนต้องทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน หากองค์การมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายก็ควรเรียกบุคลากรไปฝึกอบรมเพื่อให้

ทราบนโยบายใหม่และแนวปฏิบัติใหม่ แผนงานก็เช่นเดียวกันเพราะเป็นแผนซึ่งตั้งไว้ล่วงหน้าว่าจะปฏิบัติงานอย่างไรเมื่อไร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแผนงานนี้ก็ทราบแผนงานแล้ว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแผนงานก็จะต้องให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแผนงานนั้นเข้ารับการฝึกอบรม

2.6 องค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติงานก็คือ กำหนดการต่างๆ ที่คิดไว้ล่วงหน้า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิบัติงานนั้นก็ได้อำนาจรายละเอียดในการทำงานไว้แล้ว หากองค์การมีการเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงานก็ควรเรียกบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อหาทางปรับแผนการปฏิบัติงานให้ตรงกับแผนการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไป มิฉะนั้นการปฏิบัติงานจะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. ความต้องการของบุคลากรในองค์การ บุคลากรในองค์การเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้องค์การดำเนินไปสำเร็จบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่ บุคลากรแต่ละคนมีจิตใจส่วนหนึ่งอยู่กับการทุ่มเททำงานให้กับองค์การ แต่อีกส่วนหนึ่งอาจมีความห่วงใยอยู่กับภายนอก อาจเป็นเรื่องการดำรงชีวิต เรื่องครอบครัว เรื่องเศรษฐกิจ ฯลฯ ความห่วงใยเหล่านี้ทำให้ความตั้งใจในการทำงานให้กับองค์การลดน้อยลง ในบางครั้งบุคลากรอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน แต่ไม่กล้าบอกปัญหานั้นให้ผู้บังคับบัญชาได้ ความต้องการของบุคลากรเป็นสิ่งที่องค์การควรจะต้องหาทางแก้ไขให้หมดไปจากบุคลากร หรือให้ลดน้อยลงไป การที่องค์การจะทราบปัญหาต่างๆ ได้อาจทำได้หลายวิธี อาจใช้การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือสำรวจความคิดเห็นก็ได้ องค์การหลายแห่งจัดทำกล่องรับความคิดเห็นจากบุคลากร สิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้องค์การทราบความต้องการของบุคลากรได้ เมื่อเห็นว่าความต้องการใดที่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับองค์การมากก็จัดการฝึกอบรมเพื่อหาทางสนองความต้องการของบุคลากร

4. ความคุ้มค่าในการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จะต้องมีการลงทุนและผลที่ได้รับ ผลที่ได้รับจะต้องมากกว่าการลงทุนจึงจะคุ้มค่าแก่การฝึกอบรม ผลที่ได้รับยิ่งมากเท่าไรและการลงทุนน้อยเท่าไรความคุ้มค่ายิ่งสูงมาก ความจำเป็นในการฝึกอบรมจึงเกิดจากความคุ้มค่า หมายความว่า ก่อนฝึกอบรมจะต้องคิดว่าการฝึกอบรมนั้นต้องลงทุนน้อย แต่พยายามให้เกิดกระบวนการฝึกอบรมที่ทำให้ได้รับผลสูง หากผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมน้อยกว่าการลงทุนไม่ควรจัดการฝึกอบรม

การลงทุนในการฝึกอบรมประกอบด้วยเงินทุนที่ลงไปโดยตรงและเงินทุนทางอ้อม การลงทุนโดยตรง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าวัสดุ อุปกรณ์การฝึกอบรม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าวิทยากรบรรยาย ฯลฯ ส่วนการลงทุนทางอ้อม ได้แก่ ค่าเสียโอกาสในการทำงานให้กับองค์การ

ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมประกอบด้วยผลลัพธ์ทางตรงและผลลัพธ์ทางอ้อม ผลลัพธ์ทางตรง ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉงในการทำงาน เลือกใช้

เครื่องมือต่างๆ ได้เหมาะสมขึ้น รู้จักใช้ความรู้และเทคนิคต่างๆ ดีขึ้น จึงทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุที่เป็นวัตถุดิบลงไป ประหยัดเวลาผลิตสิ่งต่างๆ ได้รับผลผลิตมากขึ้น ผลผลิตมีความประณีต สวยงามขึ้น ทำให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น วัสดุเสียหายน้อย สิ่งเหล่านี้ถ้าคิดออกมาเป็นตัวเงินก็จะทำให้องค์การได้ผลคุ้มค่า ผลลัพธ์ทางอ้อม ได้แก่ การเกิดความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความมีชื่อเสียงของบุคลากรที่ส่งผลถึงองค์การ

ความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้นเกิดจากสิ่งสำคัญ 6 ประการ คือ

1. มีแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ ในการทำงานเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะมีการค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์มากและกระทำติดต่อกันอย่างต่อเนื่องการค้นคว้าและวิจัยทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ จึงจำเป็นที่บุคลากรจะต้องติดตามให้ทันการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. การแข่งขันขององค์การเพื่อให้เกิดความเชื่อถือของสังคม องค์การต่างๆ มีวัตถุประสงค์ที่ตรงกันอยู่อย่างหนึ่งคือต้องการให้สังคมใช้บริการขององค์การจนเกิดความไว้วางใจ จึงหาวิธีต่างๆ ที่จะให้บุคลากรในหน่วยงานมีประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อบังเกิดประสิทธิผลของงานสูง
3. ความต้องการของบุคคลในสังคมที่องค์การตั้งอยู่มีต่างกัน บางสังคมต้องการนำเงินไปฝากธนาคาร แต่บางสังคมต้องการสินเชื่อจากธนาคาร องค์การจึงต้องทราบความต้องการของสังคมและจัดการฝึกอบรมบุคลากรในองค์การให้มีความสามารถอย่างดีที่สนองความต้องการของสังคม
4. ความเอาใจใส่ของบุคลากรในการทำงานให้กับองค์การมีลักษณะแตกต่างกัน หลักธรรมชาติของคน ข้อหนึ่งคือความเบื่อหน่ายต่อการทำงานอย่างเดียวกันเป็นเวลานาน องค์การที่ดีจึงต้องแสวงหาวิธีการทำงานแปลกๆ ใหม่ๆ มาให้บุคลากรนำไปปฏิบัติในหน่วยงาน บุคลากรจะเกิดความอยากรู้อยากเห็นผลผลิตที่เกิดจากการปฏิบัติตามวิธีการใหม่ๆ นั้น
5. มีระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการทำงานมาก บุคลากรจำนวนมากไม่ทราบระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ได้หมด ทำให้การทำงานเกิดความผิดพลาด หรืออาจสร้างความไม่แน่ใจแก่ผู้ทำงาน บุคลากรขาดความมั่นใจในการทำงาน ทำให้การตัดสินใจช้าหรืออาจตัดสินใจที่ขัดกับระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ได้
6. บุคลากรขององค์การขาดวินัยในการทำงาน วินัยเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลที่ทำงานตามหลักการ ตามขั้นตอน ตามข้อตกลงเป็นบุคคลที่ทำงานตามวินัย หากบุคคลทำงานตามขั้นตอนและวิธีการก็เป็นคนมีวินัย งานที่ทำงานก็จะสำเร็จโดยเร็ว ผลของงานก็จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ คนที่ทำงานอย่างขาดวินัยงานก็ไม่สำเร็จ หรือสำเร็จแต่ช้ากว่าที่ควร

วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมโดยทั่วไปแล้วจะมีวัตถุประสงค์ 4 อย่าง คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวคิดใหม่ๆ วัตถุประสงค์ข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ หลักการ ทฤษฎีในเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมจึงเป็นการบรรยาย อภิปราย สรุปเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้ นั้น อบรมที่เกี่ยวกับความรู้ แนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากการทดลอง ค้นคว้า วิจัย แล้วนำความรู้ที่นำมาเผยแพร่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความรู้และแนวคิดใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

2. เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน วัตถุประสงค์ข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความชำนาญ คล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมจึงเป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือ หรือวัสดุเกือบเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกับเครื่องมือ หรือวัสดุเกือบเหมือนที่ใช้อยู่ในองค์การ เช่น การฝึกอบรมการลงบัญชี ก็จะต้องให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติการลงบัญชีในขณะที่ฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบของบัญชีเช่นเดียวกับบัญชีที่ใช้ในองค์การ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคอมพิวเตอร์ก็ควรจะเป็นเครื่องเช่นเดียวหรือคล้ายกับที่ใช้ในองค์การ เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติด้วยเครื่องมือเช่นเดียวกับที่ใช้ในองค์การ เขาก็จะมีความชำนาญ คล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ นั้น วัตถุประสงค์ข้อนี้ได้ถามไถ่วิทยากรจึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะในการทำงานนั้น

3. เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสม วัตถุประสงค์ข้อนี้เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปรับเปลี่ยนความประพฤติหรือพฤติกรรมของตนให้เป็นพฤติกรรมที่ดีเป็นที่ต้องการของสังคม บุคคลจำนวนมากมีความรู้ดี แต่ไม่นำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิต การกระทำบางอย่างของบุคคลเหล่านั้น มีผลกระทบต่อสังคม เช่น ผู้รับชื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ผู้รับชื้อทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายจราจร มีความรู้เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร แต่ยังมีผู้รับชื้อยานพาหนะจำนวนมากไม่ปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร หรือสัญญาณไฟจราจร บุคคลเหล่านี้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจราจรดีแต่มีความประพฤติไม่สอดคล้องกับความรู้ จึงต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้น้ำใจจิตใจให้ประพฤติให้ถูกต้อง เพื่อจะได้ไม่เกิดภัยอันตรายกับผู้อื่นและเพื่อความสะดวกคล่องตัวในการจราจร

การฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมจึงเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นทางด้านจิตใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นคุณค่าของการประพฤติตามกฎของสังคม กฎของสังคมเป็น ข้อตกลงที่เกิดจากความเห็นดีเห็นชอบของคนกลุ่มใหญ่ การประพฤติตามกฎจึงเป็นที่ปรารถนาของคนส่วนมากในสังคมนั้น

4. เพื่อเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์การ การที่บุคลากรเข้ามาอยู่ในองค์การ บุคลากรจะต้องมีเจตคติตรงกับเจตคติขององค์การ องค์การที่ดีจะต้องมีบุคลากรที่มี

ความตั้งใจตรงกันในการจัดการองค์การให้บรรลุเป้าหมาย องค์การจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดของบุคลากรทุกคนให้มีแนวคิดที่ตรงกับองค์การ องค์การธุรกิจ มีเป้าหมายบริการสังคม เพื่อหวังค่าตอบแทนสูง องค์การธุรกิจจึงมีเป้าหมายทางการเงิน บุคลากรในองค์การธุรกิจจึงต้องปฏิบัติงานให้ได้ผลผลิตสูง ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ที่สูง เมื่อบุคลากรในองค์การเข้าใจเป้าหมายก็จะต้องปฏิบัติงานให้ได้ผลผลิตสูงจึงจะตรงกับความต้องการขององค์การ การเปลี่ยนแนวคิดให้สอดคล้องกับความต้องการของความต้องการขององค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญ การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแนวคิดจึงเป็นการให้ผู้รับการฝึกอบรมที่เน้นทางด้านจิตใจโดยถือเป้าหมายขององค์การเป็นเกณฑ์

วัตถุประสงค์การฝึกอบรมทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาเป็นวัตถุประสงค์หลัก ในการฝึกอบรมแต่ละครั้งอาจตั้งวัตถุประสงค์เพียงประการเดียวหรือหลายประการก็ได้ วัตถุประสงค์จะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการฝึกอบรม

โดยสรุปแล้ว กล่าวได้ว่า เมื่อองค์การใดมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น องค์การนั้นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรเดิม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพรองรับการปฏิบัติงานที่เป็นภารกิจใหม่ขององค์การ เปรียบเทียบเคียงกับสถานศึกษาในปัจจุบันที่จะได้รับภารกิจใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาจากรัฐและสังคม และเป็นผลให้สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาบุคลากร ซึ่งการค้นหาคำถามและความต้องการของบุคลากรของสถานศึกษาในการจัดการพัฒนาลักษณะสถานศึกษาจึงเป็นความจำเป็นที่ต้องทำก่อนที่จะดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวข้างต้น

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และเป็นรากฐานส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาหลักสูตรและการสอนของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามอีกด้วย ดังนั้นจึงควรที่จะได้ทำความเข้าใจกับหลักสูตรดังกล่าวนี้พอสมควร

ซึ่งกรณีนี้ คณะผู้วิจัย ได้นำแนวคิดจาก website ที่ชื่อว่า Kunkroo.com เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 มีใจความโดยสรุปดังนี้

สถานศึกษาเป็นชุมชนของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียน และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดหลักสูตรสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา : สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ท้องถิ่น วัดและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการซึ่งจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้น ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสนุกและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนและพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกันควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญๆ ได้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็นและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรม และโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกแหว่งถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ว่ามีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเต็มอกภาค ควรพัฒนาความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษาควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระ และเข้าใจในความรับผิดชอบ

การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา : หลักสูตรจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุง ให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นตลอดเวลา สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรดังนี้

กำหนดวิสัยทัศน์ สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับโลกและสังคมรอบ ๆ ตัวว่าอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในแต่ละยุคสมัย กับอีกทั้งเป็นพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความ

ประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจหรือภาระหน้าที่ร่วมในการกำหนดงานหลักที่สำคัญ ๆ ของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งสาธารณชน และส่งผลย้อนกลับให้สถานศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและมาตรฐานหลักสูตร

กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ โดยอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมนี้ เป็นกระบวนการที่มีพลังผลักดันให้แผนกลยุทธ์ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทาง ก่อให้เกิดเจตคติในทางที่สร้างสรรค์ซึ่งมาแก่สังคมของสถานศึกษา มีระบบและหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นอย่างเป็นเครือข่ายเทียบพร้อม เช่น ระบบคุณภาพ ระบบหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการติดตาม การรายงาน ฐานข้อมูล การเรียนรู้ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีระบบสนับสนุนครูอาจารย์เป็นต้น กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ด้วยวิธีดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้หรือหัวข้อเรื่องในท้องถิ่นสนองต่อการนำและการพัฒนา

การจัดหลักสูตรสถานศึกษา : จากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคนคือ ครูผู้สอนและครูสนับสนุน ได้นำไปออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการโครงการรวมเวลาเรียน การมอบหมายงาน / โครงการงาน แท้ผลงาน หรือการบ้าน ที่มีกรอบแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา

การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือภาค : สถานศึกษานำมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษา มาวิเคราะห์ และกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วย

การออกแบบการเรียนการสอน : จากสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สถานศึกษาต้องมอบหมายครูผู้สอนทุกคนต้องออกแบบการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่าผู้เรียนควรจะสามารถทำอะไรได้ แล้วพิจารณากำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งการพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสามารถกำหนดในลักษณะผสมผสานการ จัดเป็นการเรียนแบบยืดหยุ่นหรือจัดเป็นโครงการได้ เพื่อนำมาออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสังคม

การกำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต : ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในด้าน

การอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และการใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีการสอนที่ยืดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หรือสังคมศึกษาเป็นหลักตามความเหมาะสมของท้องถิ่น บูรณาการการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการสอน

การเรียนการสอน: ควรดำเนินไปตามความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนควรเข้าใจจิตวิทยาการสอนอย่างลึกซึ้ง สามารถบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนตอบสนองต่อชีวิตที่อยากรู้ของนักเรียนของเด็ก แต่ต้องไม่ลืมมุ่งเน้นทักษะพื้นฐาน ทำงานเป็นทีม การสร้างความรู้ของตนเองและใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียน และนำผลงานมาแสดง ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ผลงานของกันและกันในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงาน

การจัดการเรียนแบบบูรณาการเป็นโครงการ จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม นวัตกรรมด้านการสอนและประสบการณ์ในการทำงานด้านต่าง ๆ แม้การเรียนภาษาก็สามารถเป็นช่องทางสู่โลกของการทำงานได้ และต้องชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบว่าสังคมในอนาคตจะต้องอยู่บนรากฐานของความรู้ สถานศึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศให้อยู่ในสภาพแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เป็นตัวอย่างแก่สังคมและควรจัดรายวิชาหรือโครงการที่สนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อเตรียมตัวให้ผู้เรียนมีความพร้อมในด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

แนวทางการจัดหลักสูตรสถานศึกษา : เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินไปด้วยดีบรรลุตามที่คาดหวัง จึงกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

การจัดทำสาระของหลักสูตร มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด มาจัดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ที่ระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือภาคนั้น

การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของรายวิชาที่มีความเข้มข้น (Honour Course) ให้สถานศึกษากำหนดได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับรายวิชาที่จะจัด

2) กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระรวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและของชุมชน

3) กำหนดเวลาและหรือจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายภาค ทั้งสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมขึ้นดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 และช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปีและกำหนดจำนวนเวลาเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐาน

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายภาค และกำหนดจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้

ในการกำหนดจำนวนหน่วยกิต ของสาระการเรียนรู้รายภาค สำหรับช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้เกณฑ์การพิจารณาที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นวิชาเฉพาะของสายอาชีพหรือโปรแกรมเฉพาะทางอื่น ๆ ใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ สาระการเรียนรู้ที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 40-60 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม และใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน

4) จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด ตามข้อ 1 2 และ 3 มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยให้ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ

สำหรับชื่อรายวิชามีแนวทางในการกำหนดดังนี้ ชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้ ให้ใช้ตามชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนชื่อรายวิชาเลือกที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มขึ้น กำหนดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

5) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค ที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของทุกรายวิชา

ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน การจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยกาปฏิบัติโครงการอย่างน้อย 1 โครงการ

6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชารายปีหรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ชมรมวิชาการ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และคงความสามารถ-ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 3) จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น
- 4) จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- 5) การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบโดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ : สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการโดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมดังกล่าวให้แก่ผู้เรียน เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา ครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเป็นการประเมินเชิงวินิจฉัย เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและการส่งต่อ ทั้งนี้ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/รายภาค

ในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษาจะได้นำไปกำหนดแผนกลยุทธ์ ในการปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

แนวทางการวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่น : การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้

เรียน โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา และการรายงานผลการเรียนรู้ และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

สาระสำคัญบางประการของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ภาสภสถานบันราชภัฏ

สำนักงานคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏได้อนุมัติหลักสูตรนี้ไว้ เพื่อเป็นหลักสูตรกลางสำหรับทุกสถาบันราชภัฏในสังกัดจะได้นำไปใช้ โดยการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของชุมชนและบริบทที่สถาบันราชภัฏนั้นๆ ตั้งอยู่ โดยมีสาระสำคัญบางประการที่น่าสนใจดังสรุปได้ดังนี้

หลักการและเหตุผล การเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน เป็นไปตามความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทต้องปฏิรูปการจัดการศึกษา ปฏิรูปการบริหารจัดการ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง การเปิดสอนสาขาหลักสูตรและการสอนในระดับมหาบัณฑิต จึงเป็นการพัฒนาทักษะและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและศักยภาพ ที่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ เป็นไปเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ให้กับบุคลากรในท้องถิ่นให้มีโอกาสพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กับเป็นการผลิตบุคลากรทางด้านหลักสูตรและการสอนในระดับสูงที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ก็เพื่อปฏิบัติตามภารกิจของสถาบันในการจัดการศึกษาระดับสูง บริการทางวิชาการแก่สังคม และส่งเสริมครู บุคลากรในท้องถิ่น

ปรัชญาของหลักสูตร มีทั้งสองแผนคือ

ปรัชญาของหลักสูตร แผน ก (2) : หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน แผน ก (2) เป็นหลักสูตรมุ่งผลิตนักวิชาการของท้องถิ่นที่สามารถเป็นผู้นำในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ที่เป็นสากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ถิ่น และภูมิปัญญาไทยมาใช้แก้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของท้องถิ่นได้

ปรัชญาของหลักสูตร แผน ข : หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน แผน ข เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตนักวิชาการของท้องถิ่นที่สามารถเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ต่างๆ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาอัยาศัย โดยสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ที่เป็นสากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาใช้แก้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของท้องถิ่นได้

ในกรณีนี้ สถาบันราชภัฏทิพย์สงครามกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ว่าจะดำเนินการตามแผน ก(2) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แผน ก (2) ดังนี้

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน แผน ก (2) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตด้านหลักสูตรและการสอนที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ และอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติธรรม

2) สามารถเป็นผู้นำของท้องถิ่นในการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เชื่อมต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของท้องถิ่น

3) มีคุณลักษณะและสมรรถภาพในการแสวงหาความรู้ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาสาระ กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

โครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน จัดการศึกษาเป็น 2 แผน คือ แผน ก (2) และ แผน ข ในแต่ละแผนมีจำนวนหน่วยกิต รวม 45 หน่วยกิต จำแนกตามหมวดวิชาต่างๆ ดังตารางต่อไปนี้

แบบของหลักสูตร	แผน ก (2)			แผน ข		
	จำนวนหน่วยกิต			จำนวนหน่วยกิต		
	รวม	บังคับ	เลือก	รวม	บังคับ	เลือก
หมวดวิชา						
1. หมวดลัมพ์พันธ์	9	9	-	9	9	-
รวมหมวดวิชาลัมพ์พันธ์	9	9	-	9	9	-
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน						
2.1 กลุ่มวิชาบังคับ	6	6	-	6	6	-
2.2 กลุ่มวิชาเลือก แบ่งเป็น						
- เลือกทั่วไป	18	-	18	24	-	24
- เลือกเฉพาะแขนง	18	-	18	24	-	24
รวมหมวดวิชาเฉพาะด้าน	24	6	18	30	6	24
3. วิทยานิพนธ์	12	12	-	-	-	-
ภาคนิพนธ์	-	-	-	6	6	-
รวมทั้งสิ้น	45	27	18	45	21	24

นอกจากหมวดวิชาลัมพ์พันธ์ หมวดวิชาเฉพาะด้าน และวิทยานิพนธ์หรือภาคนิพนธ์แล้ว ยังมีหมวดวิชาเสริมจัดให้นักเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

1. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่สาขาการศึกษา ให้เรียนรายวิชาทางการศึกษาเพิ่มเติม จำนวน 6 หน่วยกิต
2. นักศึกษาที่สอบภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์สำหรับบัณฑิตศึกษาไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่สถาบันกำหนด ต้องเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษามัธยมศึกษาและคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษามัธยมศึกษา เพิ่มอีกรายวิชาละ 3 หน่วยกิต รวม 6 หน่วยกิต

รายวิชาตามหลักสูตร จำแนกเป็น

หมวดวิชาลัมพ์พันธ์ บังคับทั้งแผน ก (2) และ แผน ข จำนวน 9 หน่วยกิต

1015117 ปรัชญาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 3(3-0)

1045421 การวิจัยทางการศึกษา 3(3-0)

1045105 สถิติเพื่อการวิจัย 3(3-0)

หมวดวิชาเฉพาะด้าน แผน ก (2) เรียนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต แผน ข เรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้านแบ่งเป็นวิชาบังคับและเลือกดังนี้

วิชาบังคับ ทั้งแผน ก (2) และ แผน ข จำนวน 6 หน่วยกิต

1025300 การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน 3(3-0)

1026931 **สัมมนาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน**
สำหรับท้องถิ่น 3(2-2)

วิชาเลือก ทั้งแผน ก (2) และ แผน ข จัดวิชาเลือกไว้เป็น 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เลือกทั่วไป แผน ก (2) เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต แผน ข เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

1045422 การวิจัยในชั้นเรียน 3(2-2)

1025301 การจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน 3(3-0)

1035712 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา 3(2-2)

1036612 คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน 3(2-2)

1055203 การพัฒนาวินัยในการเรียน 3(3-0)

1015208 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 3(3-0)

1026102 การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ 3(3-0)

1025305 การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระบวนการคิด 3(2-2)

1025306 การเรียนการสอนตามหลักศาสนา 3(3-0)

1045423 วิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 3(2-2)

1025307 การพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการฝึกอบรม 3(2-2)

1026910 การศึกษาค้นคว้าอิสระด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 3(1-4)

1026940 การฝึกภาคสนามเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน 3(150)

แบบที่ 2 เลือกเฉพาะแขนง โดยผู้เรียนในแผน ก (2) เลือกเรียนจากรายวิชาเลือกทั่วไป

ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และเลือกเรียนจากรายวิชาในแขนงวิชาใดแขนงวิชาหนึ่ง ไม่น้อยกว่า

12 หน่วยกิต แผน ข เลือกเรียนจากรายวิชาเลือกทั่วไป ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และเลือก

เรียนจากรายวิชาในแขนงวิชาใดแขนงวิชาหนึ่ง ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

วิทยานิพนธ์หรือภาคินิพนธ์ แผน ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต แผน ข ทำภาคินิพนธ์ 6 หน่วยกิต

1026991 วิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต

1026992 ภาคินิพนธ์ 6 หน่วยกิต

หมวดวิชาเสริม จำแนกเป็น

วิชาการศึกษา นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ทางการศึกษา ต้องสอบความรู้พื้นฐานทางการศึกษา ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้ โดยไม่นับหน่วยกิต

1014101 หลักการศึกษาและการเรียนรู้ 3(3-0)

1024302 นวัตกรรมและการประเมินผลการศึกษา 3(3-0)

วิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ นักศึกษาที่สอบภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์
สำหรับบัณฑิตศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถาบันกำหนด ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้เพิ่มเติม โดยไม่นับ
หน่วยกิต

1555101	ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิต	3(2-2)
4125101	คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิต	3(2-2)

การสอบประมวลความรู้ ทั้งแผน ก (2) และ แผน ข นักศึกษาต้องสอบประมวลความรู้
ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถาบันกำหนด

ในกรณีของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ได้พัฒนาหลักสูตรดังกล่าวและจัดเป็นแผนการ
สอนของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามไว้ดังนี้

จำนวน (ไม่น้อยกว่า)	45 หน่วยกิต	
แผนการสอน	แบบ ก (2) จัดทำวิทยานิพนธ์	
รายวิชาตามหลักสูตร		
หมวดวิชาสัมพันธ์	จำนวน 9 หน่วยกิต	
1015117	ปรัชญาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	3(3-0)
1045421	การวิจัยทางการศึกษา	3(3-0)
1045105	สถิติเพื่อการวิจัย	3(3-0)
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	จำนวน ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	
วิชาบังคับ	จำนวน 6 หน่วยกิต	
1025300	การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(3-0)
1026931	สัมมนาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน สำหรับท้องถิ่น	3(2-2)
วิชาเลือก	จำนวนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	
1045422	การวิจัยในชั้นเรียน	3(2-2)
1025301	การจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(3-0)
1035712	เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	3(2-2)
1036612	คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3(2-2)
1055203	การพัฒนาวินัยในการเรียน	3(3-0)
1015208	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	3(3-0)
1026102	การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้	3(3-0)
1025305	การเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด	3(2-2)

1025306	การเรียนการสอนตามหลักสูตร	3(3-0)
1045423	วิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	3(2-2)
1025307	การพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการฝึกอบรม	3(2-2)
1026901	การศึกษาค้นคว้าอิสระด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(1-4)
1026940	การฝึกภาคสนามเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(150)

หมวดวิชาเสริมที่ต้องสอบให้ผ่าน

1555101	ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาบัณฑิต	3(2-2)
4125101	คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาบัณฑิต	3(2-2)

โดยยกเว้นเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน (แผน ก(2)) ได้ดังนี้

ปีที่ 1		ปีที่ 2	
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 1	
1015117 ปรัชญา	3 นก.	วิชาเลือก 3	3 นก.
1045421 การวิจัย	3 นก.	วิชาเลือก 4	3 นก.
1045105 สถิติ	3 นก.	วิทยานิพนธ์ 2 (บทที่ 1+2+3)	3 นก.
4125101 คอมพิวเตอร์	(3 นก.)	สอบประมวลความรู้	
รวม 12 หน่วยกิต		รวม 9 หน่วยกิต	
ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 2	
1025300 การพัฒนาหลักสูตร	3 นก.	1026940 ภาคสนามฯ	3 นก.
1555101 ภาษาอังกฤษ	(3 นก.)	วิทยานิพนธ์ 2 (บทที่ 4)	3 นก.
วิชาเลือก 1	3 นก.	วิชาเลือก 5	3 นก.
รวม 9 หน่วยกิต		รวม 9 หน่วยกิต	
ภาคเรียนที่ 3		ภาคเรียนที่ 3	
วิชาเลือก 2	3 นก.	1026931 การสัมมนาฯ	3 นก.
1026910 การศึกษาค้นคว้าอิสระ	3 นก.	วิชาเลือก 6	3 นก.
วิทยานิพนธ์ 1 (เค้าโครง 1)	3 นก.	วิทยานิพนธ์ 4 (บทที่ 5)	3 นก.
รวม 9 หน่วยกิต		รวม 9 หน่วยกิต	
รวมตลอดปีการศึกษา 30 หน่วยกิต		รวมตลอดปีการศึกษา 27 หน่วยกิต	
รวมตลอดหลักสูตรทั้งสิ้นประมาณ 57 หน่วยกิต			

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยฯ ดำเนินการดังนี้

ประชากรได้แก่ บุคลากรของหน่วยงานทางการศึกษาชั้นพื้นฐานและสังกัดอื่นในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย จำนวนกว่า 10,000 คน

จำนวนของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเปิดตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเคอร์ซีและมอร์นกัน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 370 คน จากนั้น ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิค Proportional Random sampling ตามกรอบความคิดของการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาทุกสังกัดในทั้งสองจังหวัด จากประชากร 10,000 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมา 370 คน ดังความในวรรคต้น

2. คำนวณหาสัดส่วนของโรงเรียนทุกสังกัดเป็นรายอำเภอและในแต่ละจังหวัดจากนั้นจึงอาศัยเทคนิคการสุ่มอย่างง่ายเข้ามาเป็นเครื่องมือในการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ดังรายละเอียดตามตารางข้างล่างนี้

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดสุโขทัย

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ
1	เมือง (18 คน)	สพช.	1. บ้านกระซังค์ (ประชาอุทิศ)	3	ร.ร.ละ 3 คน
			2. บ้านสวนใต้ (ครองประชานุกูล)	3	
			3. วัดยางเอน	3	
			4. บ้านกล้วย	3	
			5. อนุบาลเมืองสุโขทัย	3	
			6. วัดหนองตาโชติ	3	
2	กงไกรลาศ (18 คน)	สพช.	1. บ้านกง (ราษฎร์อุทิศ)	3	
			2. วัดคู้ยาง	3	
			3. บ้านดงเดือย	3	
			4. บ้านป่าสัก	3	

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดสุโขทัย (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ
			5. บ้านหนองตุม	3	
			6. บ้านใหม่สุขเกษม	3	
3	ศรีroma	สพข.	1. ศรีศรีromaศึกษา	3	
	(18 คน)		2. อนุบาลศรีroma	3	
			3. บ้านขุนนางวัง	3	
			4. บ้านอานม้า	3	
			5. วัดมูจลินทาราม	3	
			6. บ้านใหม่เจริญผล	3	
4	ทุ่งเสลี่ยม	สพข.	1. บ้านห้วยเจริญ	3	
	(12 คน)		2. บ้านลานตาเมือง	3	
			3. ศรีเสลี่ยมวิทยา	3	
			4. บ้านฝั่งหมิ่น	3	
5	บ้านด่าน	สพข.	1. อนุบาลบ้านด่านลานหอย	3	
	ลานหอย		2. บ้านลานทอง	3	
			3. บ้านหนองหญ้าปล้อง	3	
			4. บ้านวังลึก	3	
6	ศรีสำราญ	สพข.	1. บ้านแม่เทิน	3	
	(30 คน)		2. วัดกุนน	3	
			3. บ้านเกาะน้อย	3	
			4. ไชยวิทยา	3	
	ศรีสำราญ	สพข.	5. หาดเตี้ยวิทยา	3	
	(30 คน)		6. แม่ลานสามัคคี	3	
			7. บ้านแก่ง	3	
			8. บ้านดงคู	3	
			9. บ้านสารจิตร	3	
			10. บ้านเมืองเก่า	3	

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดสุโขทัย (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ
	สวรรคโลก	สศ.	13. สวรรค์อนันต์วิทยา 14. หนองกลับวิทยาคม	3	
	ศรีนคร	สศ.	15. ศรีนคร	3	
11	เมือง	สช.	1. โรงเรียนอนุบาลสายธรรม อ.เมือง	5	
	ศรีสำโรง	สช.	2. โรงเรียนพนมชยการสุโขทัย	5	
	สวรรคโลก	สช.	3. โรงเรียนทุ่งฮั่ว.	5	
			4. โรงเรียนพระหฤทัยสวรรคโลก	5	
			5. โรงเรียนอนุบาลเบญจมาศ	5	
12	เมือง	เทศบาล	1. โรงเรียนเทศบาลวัดไทยชุมพล	5	
	สวรรคโลก		2. โรงเรียนเทศบาลเมืองสวรรคโลก	5	
			3. โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชา สรรค์	5	
			4. โรงเรียนเทศบาลแป้นจันทร์ระจาง	5	
13	เมือง	อศ.	1. วิทยาลัยเทคนิค	5	
	สวรรคโลก	อศ.	2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	5	
	ศรีสำโรง	อศ.	3. วิทยาลัยการอาชีพศรีสำโรง	5	
14	เมือง	ศป.	1. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	5	
			รวม	260	

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดจังหวัดพิษณุโลก

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ
1	เมือง	สปช.	1. วัดจอมทอง	3	
			2. ไทยรัฐวิทยา 8	3	
			3. วัดศรีรัตนราม (รัตนราษฎร์สังเคราะห์)	3	
			4. จังกาบุญ	3	
			5. วัดบ้านใหม่	3	

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดจังหวัดพิษณุโลก (do)

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ
			6. วัดบึงพระ (เหรียญจันอนุสรณ์)	3	
2	ชาติตระการ	สพช.	1. บ้านชาติตระการ 2. ชุมชนวัดบ้านตง	3 3	
3	นครไทย	สพช.	1. นครไทยวิทยาคม 2. ประชาสงเคราะห์พิทยา 3. ชุมชน 8 ราษฎร์อุทิศพิทยา 4. ชุมชน 17 บ้านนาตาดี	3 3 3 3	
4	บางกระทุ่ม	สพช.	1. ชุมชน 12 ท่าศาลประชาตฤษฎ์ 2. รัษฎราษฎร์บำรุง	3 3	
5	บางระกำ	สพช.	1. วัดบ้านตง 2. วัดแดน 3. บ้านบางแก้ว 4. บ้านตะโม่ประชาสรรค์ 5. บ้านปลักแรด 6. บ่อวิทยบางระกำ	3 3 3 3 3 3	
6	พหุมิตราม	สพช.	1. วัดทับยายเชียง 2. พหุมิตรามอุทิศ 3. บ้านป่าสัก (เทศบาลอนุสรณ์) 4. วัดกระบังมังคลาราม (เทศบาลประชา สรรค์)	3 3 3 3	
7	วังทอง	สพช.	1. บ้านดินทอง 2. บ้านเขาน้อย 3. บ้านเขาสมอแคลง (รัษฎวิวัฒน์อุปถัมภ์) 4. บ้านแก่งสฤตศีเสนาอุปถัมภ์ 5. บ้านคลองเมือง 6. บ้านเจริญผล	3 3 3 3 3 3	

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดจังหวัดพิษณุโลก (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ
8	วัดโบสถ์	สพช.	1. วัดโบสถ์	3	
			2. บ้านน้ำหัก	3	
9	เนินมะปราง	สพช.	1. วัดบ้านมุง	3	
			2. บ้านเนินมะปราง	3	
10	เมือง	สศ.	1. พุทธชินราชพิทยาคม	3	
			2. พิษณุโลกศึกษา	3	
			3. จุฬารัตนราชวิทยาลัย พิษณุโลก	3	
	นครไทย	สศ.	4. ราชประชานุเคราะห์ 23	3	
			5. นครไทย	3	
	ชาติตระการ	สศ.	6. ชาติตระการวิทยา	3	
			7. ลวณเมืองวิทยา	3	
	บางกระพุ่ม	สศ.	8. เนินกุ่มวิทยา	3	
			9. บางกระพุ่มพิทยาคม	3	
บางระกำ	สศ.	10. บางระกำพิทยาคม	3		
		11. ประชาสงเคราะห์วิทยา	3		
		12. ชุมแสงสงคราม (อุดรคณาภิรักษ์ อุปถัมภ์)	3		
		13. ดงประคำพิทยาคม	3		
		14. พรหมพิรามวิทยา	3		
	วังทอง	สศ.	15. วังมะदानพิทยาคม	3	
			16. วังทองพิทยาคม	3	
			17. ทรัพย์ไพรวัลย์พิทยาคม	3	
			18. หนองพระพิทยา	3	
			19. วัดโบสถ์ศึกษา	3	
เนินมะปราง			20. เนินมะปรางศึกษาวิทยา	3	

รายนามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจังหวัดจังหวัดพิษณุโลก (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	สังกัด	ชื่อโรงเรียน	รวม	หมายเหตุ	
11	เมือง	เทศบาล	1. เทศบาล 1 วัดน้อย	3		
			2. เทศบาล 2 วัดธรรมจักร	3		
			3. เทศบาล 3 วัดท่ามะปราง	3		
			4. เทศบาล 4 ชุมชนวัดธรรมจักร	3		
			5. เทศบาล 5 วัดพันปี	3		
12	เมือง	อส.	1. วิทยาลัยเทคนิคสองแคว	3		
			2. วิทยาลัยบึงพระ	3		
			3. วิทยาลัยการอาชีพนครไทย	3		
13	เมือง	สธ	1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี - พุทธชินราช	5		
	วังทอง		2. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร	5		
14	เมือง	สช.	1. โรงเรียนผดุงราชบุรี	5		
			2. โรงเรียนเซนต์นิโกลาส	5		
			3. อนุบาลโพนวิทย์	5		
			4. โรงเรียนเทคนิคพัฒนศึกษาพิษณุโลก	5		
			5. โรงเรียนบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีพิษณุโลก	5		
		นครไทย	สช.	6. โรงเรียนจันทราพระกิตติคุณ		5
				7. โรงเรียนศึกษาวิทย์		5
				8. อินทภูติพิทยา		5
				9. หนองตมศึกษา		5
				10. เอ.เจ.เนินมะปราง		5
15	นครไทย	ตชด	1. ตชด.อาหารอุทิศ	5		
	ชาติตระการ		2. ตชด.บ้านนุชเทียน	5		
รวม				262		

จากจำนวน แบบสอบถามที่จัดส่งไป 512 ชุด ได้กลับคืนมา 296 ชุด คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 57.8 แต่เมื่อนำมาคำนวณเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ขอมอบได้ในระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ตามแนวคิดของเครจซีและมอร์แกนคือที่จำนวน 370 จะพบว่า ได้กลุ่มตัวอย่างกลับมาร้อย

ละ 80 ซึ่งก็น่าที่จะเป็นที่ยอมรับได้ในปริมาณข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

เหตุผลอันหนึ่งที่น่าจะส่งผลต่อการกลับมาของจำนวนข้อมูลก็คือ การออกเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม คือในช่วงที่ใกล้สอบปลายภาคของนักเรียน และทำให้นักลากรทางการศึกษาต้องให้ความสนใจในภารกิจหลักของตนเองก่อน กับอีกทั้งเป็นช่วงเวลาในการปรับเปลี่ยนจากสถานภาพเดิมไปสู่ความเป็นเขตพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นผลกระทบต่อปริมาณการส่งกลับข้อมูลก็เป็นได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่กลุ่มผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นมาโดยยึดประเด็นจากการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร และนำรายละเอียดเหล่านั้นมากำหนดเป็นข้อกระทงคำถาม

ลักษณะของเครื่องมือ จะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น มีลักษณะเป็นแบบ Check List แสดงความต้องการ โดยเรียงลำดับความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ โดยเป็นการสอบถามผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้สนใจทุกท่านเป็นผู้ตอบ

แบบสอบถามฉบับนี้ มีด้วยกัน 3 ตอน โดยขอความกรุณาจากผู้ตอบ ได้ตอบให้ครบทั้ง 3 ตอน เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและการบริหารการศึกษา ดังนี้

wad 1 สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็นในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ และลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาหลักสูตรและการสอนของสถาบันราชภัฏทิพย์สงคราม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะกระทำไปพร้อมกันในสองลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 จัดส่งแบบสอบถามถึงตัวบุคลากรโดยอาศัยช่องทางของทางราชการและขอให้บุคลากรฯ จัดส่งแบบสอบถามกลับโดยทางไปรษณีย์

ลักษณะที่ 2 ดำเนินการประชาสัมพันธ์เป็นจุดๆ ตามที่คณะผู้วิจัยจะได้กำหนดในภายหลัง โดยเน้นในจุดที่มีได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งขณะที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์นั้น จะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมกัน โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดเก็บข้อมูลทั้ง 2 ลักษณะจะกระทำภายใน 30 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เป็นเครื่องมือในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ เป็นกลไกในการแปลผลข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล จะกระทำในรูปตาราง กราฟ และหรือการนำเสนอในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ตามแต่กรณีที่เหมาะสม

บทที่ 4

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ในบทนี้ คณะวิจัยฯ จะได้นำเสนอข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกัน โดยอาศัยเทคนิคการพรรณนาวิเคราะห์ในการนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลข้อมูลมาแล้ว โดยจำแนกเป็น 3 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและความคิดเห็นในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในกระบวนการเรียนรู้และลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการดำเนินการปรากฏรายละเอียดว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 296 ราย จากแบบสอบถามที่ส่งไป 500 ชุด (จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ขอรับได้ ณ ความเชื่อมั่นที่ 95% อยู่ที่ 370 ราย) สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปและความคิดเห็นในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ ปรากฏผลดังนี้

1. จังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่ พบว่า ร้อยละ 60.5 อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก นอกนั้นอยู่ในจังหวัดสุโขทัย

ตาราง 1 แสดงความถี่และร้อยละของจังหวัดที่หน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่

จังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
พิษณุโลก	179	60.5
สุโขทัย	117	39.5
รวม	296	100.0

2. หน่วยงานที่สังกัด พบว่า ร้อยละ 45.3 มาจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 20.9 มาจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และไม่แสดงหน่วยงานร้อยละ 2.4

ตาราง 2 แสดงความถี่และร้อยละของหน่วยงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่

ที่	จังหวัด	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	7	2.4
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	14	4.7
2	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	134	45.3
3	สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด	62	20.9
4	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	44	14.9
5	อื่นๆ	35	11.8
	รวม	296	100.0

3. ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 72.3 เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 24.0 เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา และไม่แสดงตำแหน่งร้อยละ 1.0

ตาราง 3 แสดงความถี่และร้อยละของตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ตำแหน่งปัจจุบัน	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	3	1.0
1	ผู้บริหารการศึกษา/สถานศึกษา	71	24.0
2	ครูผู้สอน	214	72.3
3	บุคลากรทางการศึกษา	4	1.4
4	อื่นๆ	4	1.4
	รวม	296	100.0

4. วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 73.6 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 20.3 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า และไม่แสดงวุฒิการศึกษา ร้อยละ 6.1

ตาราง 4 แสดงความถี่และร้อยละของวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	วุฒิการศึกษาสูงสุด	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น (รวมข้อ 4 ซึ่งเป็นส่วนน้อยไปด้วย)	18	6.1
1	ปริญญาตรี/เทียบเท่า	218	73.6
2	ปริญญาโท/สูงกว่า	60	20.3
	รวม	296	100.0

5. การได้รับการอบรมด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า ร้อยละ 72.6 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านหลักสูตรและการสอนมาแล้ว แต่มีได้ระบุลักษณะของหลักสูตรที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างชัดเจน ในขณะที่ร้อยละ 24.7 กล่าวว่าไม่เคยได้รับการฝึกอบรมและร้อยละ 2.7 ไม่แสดงข้อมูลในข้อนี้

ตาราง 5 แสดงความถี่และร้อยละของวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การได้รับการอบรม	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	8	2.7
1	ไม่เคย	73	24.7
2	เคย	215	72.6
	รวม	296	100.0

6. ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า ร้อยละ 94.6 มีความต้องการโดยที่มีผู้ไม่ต้องการและไม่มีความเห็น ร้อยละ 2.7 เท่ากัน

ตาราง 6 แสดงความถี่และร้อยละของวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ความต้องการพัฒนาตนเอง	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่มีความเห็น	8	2.7
1	ต้องการ	280	94.6
2	ไม่ต้องการ	8	2.7
	รวม	296	100.0

7. การจัดลำดับลักษณะของความ ต้องการในการพัฒนาตนเอง พบว่า เฉพาะการจัดลำดับที่มีความ ต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของความ ต้องการในการพัฒนาตนเอง มีความคิดเห็นดังนี้

ตาราง 7 แสดงความถี่และร้อยละของการจัดลำดับลักษณะของความ ต้องการในการพัฒนาตนเอง ของผู้ตอบ แบบสอบถาม

ที่	ลักษณะ	ความถี่	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	การฝึกอบรมเป็นรายวิชา	135	45.6	
2	การฝึกอบรมระยะสั้น	97	32.8	
3	หลักสูตรประกาศนียบัตร	17	5.7	มากที่สุดคือลำดับ 3 ร้อยละ 33.1
4	หลักสูตรปริญญาบัณฑิต (ปริญญาตรี สาขาหลักสูตรและการสอน/การจัดการ เรียนรู้)	8	2.7	มากที่สุดคือลำดับ 4 ร้อยละ 23.3
5	หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต	36		มากที่สุดคือลำดับ 5 ร้อยละ 24.7

นั่นหมายถึงว่า ในประเด็นความต้องการในการพัฒนาตนเองนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความ ต้องการการฝึกอบรมเป็นรายวิชามากที่สุด โดยมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด ส่วน การจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้นเมื่อเทียบเคียงกันเฉพาะในส่วนนี้ พบว่า มีความต้องการเป็นลำดับที่ สามรองจากการฝึกอบรมเป็นรายวิชาและการฝึกอบรมระยะสั้น

8. วิธื่อดำเนินการที่ประสงค์ เฉพาะการจัดลำดับที่มีความ ต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของการ ดำเนินการตามความต้องการในการพัฒนาตนเอง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในประเด็นของการ ดำเนินการดังนี้

ตาราง 8 แสดงความถี่และร้อยละของวิธื่อดำเนินการที่ประสงค์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการดำเนินการ	ความถี่	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	ศึกษาด้วยตนเอง	48	16.2	มากที่สุดคือ ไม่ตอบ ร้อยละ 52.7
2	การฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ)	155	52.4	
3	การฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏ	34	11.5	มากที่สุดคือ ไม่ตอบ ร้อยละ 50.0
4	การศึกษาเต็มหลักสูตรจากสถาบัน ราชภัฏ	53	17.9	มากที่สุดคือ ไม่ตอบ ร้อยละ 46.6

นั่นหมายถึงว่า ในประเด็นลักษณะการดำเนินการตามความต้องการในการพัฒนาตนเองนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นว่า ควรจะเป็นการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ) มากที่สุด โดยมีลักษณะการศึกษาเต็มหลักสูตรจากสถาบันราชภัฏและการศึกษาด้วยตนเอง อยู่ในลำดับรองลงมา และน้อยที่สุดคือการฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏ

มีข้อที่น่าสังเกตคือ ลักษณะการดำเนินการอื่นๆ นอกจากการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัดแล้ว จะมีผู้ไม่ตอบในข้อเหล่านี้มากกว่าร้อยละ 45 ซึ่งเป็นประเด็นที่สถาบันราชภัฏที่บุคลากรน่าที่ควรตั้งเป็นข้อสังเกตในการดำเนินการด้วย

9. ความต้องการในการประกันความสำเร็จในการศึกษาให้ได้ภายใน 3 ปีการศึกษา พบว่า ร้อยละ 90.2 เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวนี้

ตาราง 9 แสดงความถี่และร้อยละของวิธีดำเนินการที่ประสงค์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ความต้องการพัฒนาตนเอง	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความเห็น	4	1.4
1	เห็นด้วย	267	90.2
2	ไม่เห็นด้วย	25	8.4
	รวม	296	100.0

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในกระบวนการเรียนรู้และลักษณะที่ต้องการของหลักสูตร จำนวน 15 ประเด็น ปรากฏรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ เฉพาะลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในประเด็นของการดำเนินการดังนี้

ตาราง 10 แสดงความถี่และร้อยละของลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการดำเนินการ	ความถี่	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	การเรียนรู้ที่ยืดปัญหาเป็นตัวตั้ง	99	33.4	มากที่สุดคือ ไม่แสดงความเห็น ร้อยละ 36.5
2	การเรียนรู้ที่ยืดการวิจัยเป็นตัวตั้ง	49	16.6	มากที่สุดคือ ไม่แสดงความเห็น ร้อยละ 37.8
3	การเรียนรู้ที่ยืดรายวิชาเป็นตัวตั้ง	71	24.0	มากที่สุดคือ ไม่แสดงความเห็น ร้อยละ 37.2
4	การเรียนรู้ที่ยืดกิจกรรมเป็นตัวตั้ง	64	21.6	มากที่สุดคือ ไม่แสดงความเห็น ร้อยละ 37.8

ในประเด็นนี้มีข้อที่น่าสังเกตคือ การไม่แสดงความเห็น ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีถึงร้อยละ 37 และอยู่ในลักษณะที่มีความใกล้เคียงกันทุกข้อ

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในประเด็นของลำดับความต้องการที่ปรากฏ จะพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่ยืดปัญหาเป็นตัวตั้งนั้น เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีความต้องการสูงสุด โดยมีลักษณะของการเรียนรู้ที่ยืดการวิจัยเป็นตัวตั้งเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีความต้องการต่ำสุด นับว่าเป็นประเด็นที่น่าจะตั้งเป็นข้อสังเกตของความเห็นของบุคลากรทางการศึกษาด้วยอีกประการหนึ่ง

ประเด็นที่ 2 การทำวิจัยในหลักสูตร พบว่า ร้อยละ 72.0 ต้องการการรูปแบบการวิจัยและพัฒนา รองลงมาคือแบบวิจัยทั่วไป (ร้อยละ 23.6) และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 4.1

ตาราง 11 แสดงความถี่และร้อยละของลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการทำวิจัย	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	12	4.1
1	วิจัยทั่วไป	70	23.6
2	วิจัยและพัฒนา (R&D)	213	72.0
3	แบบอื่นๆ	1	.3
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 3 ลักษณะของการจัดการตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้จัดการศึกษาในลักษณะของการผสมผสานระหว่างการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ (ร้อยละ 73.3) ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียงร้อยละ 4.1

ตาราง 12 แสดงความถี่และร้อยละของลักษณะของการจัดการตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการจัดการ	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	12	4.1
1	เน้นหนักที่การบรรยาย	15	5.1
2	เน้นหนักที่การฝึกปฏิบัติ	52	17.6
3	ผสมผสานทั้ง 2 รูปแบบ	217	73.3
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 4 ความคิดเห็นในประเด็นของความต้องการให้หลักสูตรได้เน้นให้ผู้เรียนนำทักษะและ
 มวลประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตน พบว่า กว่าร้อยละ 90 เห็น
 ด้วยและมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.4

ตาราง 13 แสดงความถี่และร้อยละของประเด็นของความต้องการให้หลักสูตรได้เน้นให้ผู้เรียนนำทักษะและ
 มวลประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตน ตามความคิดเห็นของผู้ตอบ
 แบบสอบถาม

ที่	ลักษณะหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	13	4.4
1	เห็นด้วย	280	94.6
2	ไม่เห็นด้วย	3	1.0
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 5 ระยะเวลาที่มากที่สุดในการเรียนรู้ของหลักสูตร พบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นเป็นไปใน
 ทางเดียวกันคือ ขอให้เป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนถึงกว่าร้อยละ 56 ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียง
 ร้อยละ 5.1 และในขณะเดียวกันมีผู้ให้ความเห็นถึงร้อยละ 30.4 ว่า ควรจะไม่เกิน 6 ภาคเรียนพร้อมทั้งภาคฤดู
 ร้อน

ตาราง 14 แสดงความถี่และร้อยละของระยะเวลาที่มากที่สุดในการเรียนรู้ของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของ
 ผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ระยะเวลายาวที่สุด	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	15	5.1
1	6 ภาคเรียน รวมภาคฤดูร้อน	90	30.4
2	9 ภาคเรียน รวมภาคฤดูร้อน	24	8.1
3	ตามความสามารถ	167	56.4
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 6 หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาบุคลากรในลักษณะใด ประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้พัฒนาบุคลากรเข้าสู่ความเป็นนักปฏิบัติการมากกว่า ถึงร้อยละ 87.8 ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียงร้อยละ 5.1 และต้องการให้เข้าสู่ความเป็นนักวิชาการเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้น

ตาราง 15 แสดงความถี่และร้อยละของจุดเน้นของการพัฒนาบุคลากรในหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการพัฒนาบุคลากร	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	15	5.1
1	นักปฏิบัติการ	260	87.8
2	นักวิชาการ	21	7.1
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 7 ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่า ไม่ควรเกิน 150,000.- บาทนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความคิดเห็นในลักษณะที่เป็นการเห็นด้วยถึงมากกว่าร้อยละ 67 โดยมีผู้ไม่เห็นด้วยร้อยละ 28.4 และมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นเพียง ร้อยละ 4.4

ตาราง 16 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	13	4.4
1	เห็นด้วย	199	67.2
2	ไม่เห็นด้วย	84	28.4
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 8 การปรับค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก (เกินกว่าร้อยละ 90) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรแบ่งเป็นรายภาคเรียน โดยมีผู้ให้ความเห็นเพียงร้อยละ 1.7 ที่จะให้จัดจ่ายครั้งเดียว ส่วนอีกร้อยละ 7.4 ไม่แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้

ตาราง 17 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการชำระค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการจ่าย	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	22	7.4
1	ครั้งเดียวจ่ายทั้งหมด	5	1.7
2	แบ่งเป็นรายภาคเรียน	269	90.9
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 9 หลักสูตรควรจัดให้มีการไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นนี้พบว่า มีผู้เห็นด้วยถึงร้อยละ 57.8 โดยมีผู้ให้ความเห็นว่าควรไปศึกษาดูงานเฉพาะภายในประเทศ ร้อยละ 32.4 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 4.7 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 5.1

ตาราง 18 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการศึกษาดูงาน	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	15	5.1
1	เห็นด้วย	171	57.8
2	ไม่เห็นด้วย	14	4.7
3	เฉพาะภายในประเทศ	96	32.4
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 10 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานในลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก กว่าร้อยละ 40.2 เห็นว่า ควรจัดในทุกภาคเรียนแต่ให้บูรณาการลงในรายวิชา โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 36.8 และ 18.6 ที่เห็นว่า ควรจัดเป็นบางภาคเรียนที่มีรายวิชาที่กำหนดให้จัดหรือทำ และจัดเพียงภาคเดียวตลอดหลักสูตร ตามลำดับ ทั้งนี้มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.4

ตาราง 19 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการฝึกงาน	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	13	4.4
1	ภาคเดียวตลอดหลักสูตร	55	18.6
2	บางภาคเรียนที่มีการจัด	109	36.8
3	ทุกภาค/บูรณาการในทุกรายวิชา	119	40.2
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 11 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้จัดสัมมนาวิชาการในลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากให้ความเห็นว่า ควรจัดสัมมนาเป็นบางภาคเรียน ร้อยละ 45.9 ให้จัดทุกภาค ร้อยละ 39.9 และให้จัดครั้งเดียวตลอดหลักสูตรเพียงร้อยละ 10.1 โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.1

ตาราง 20 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการให้นักศึกษาได้จัดสัมมนาวิชาการ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การจัดสัมมนาวิชาการ	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	12	4.1
1	จัดครั้งเดียวตลอดหลักสูตร	30	10.1
2	จัดเป็นบางภาคเรียน	136	45.9
3	จัดทุกภาคในลักษณะบูรณาการ	118	39.9
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 12 ลักษณะของหลักสูตรควรจะเป็นแบบใด ในกรณีนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากให้ความเห็นว่า ควรจะเป็นหลักสูตรแบบเลือกเฉพาะแขนงวิชาที่มีการบูรณาการวิชาหลักถึงร้อยละ 72.0 และมีความเห็นว่าควรเป็นแบบเลือกทั่วไป ร้อยละ 24.0 กับมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.1

ตาราง 21 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการไปศึกษาดูงานด้านกาพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การจัดสัมมนาวิชาการ	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	12	4.1
1	เลือกทั่วไป	71	24.0
2	เลือกเฉพาะแขนงวิชา	213	72.0
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 13 การสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีเงื่อนไขว่า ต้องสอบให้ผ่านนั้น ควรมีลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก ร้อยละ 53.4 เห็นว่า สถาบันฯ ควรจัดสอนทั้งสองวิชานี้ให้ด้วยกับเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปสอบจากที่อื่น เพื่อนำผลมาเทียบโอนได้ด้วย โดยมีอีก ร้อยละ 37.2 เห็นว่าสถาบันฯ ควรจะจัดสอนและจัดสอบให้ อีกร้อยละ 5.7 เห็นว่า ผู้เรียนไปสอบมาเอง ซึ่งสถาบันฯ อาจจัดสอบให้ ส่วนอีกร้อยละ 3.7 ไม่แสดงความคิดเห็น

ตาราง 22 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การสอบอังกฤษ/คอมพิวเตอร์	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่แสดงความคิดเห็น	11	3.7
1	สอบมาเอง	17	5.7
2	สถาบันฯ จัดสอน/สอบ	110	37.2
3	สถาบันฯ จัดสอน/เทียบโอน	158	53.4
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 14 การจัดให้มีการประชุมทางวิชาการเพื่อกำหนดหรือนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 3.4 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.7 ที่ไม่มีความคิดเห็น

ตาราง 23 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การจัดประชุมทางวิชาการ	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่มีความคิดเห็น	14	4.7
1	เห็นด้วย	272	91.9
2	ไม่เห็นด้วย	10	3.4
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 15 การจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือ Symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 3.4 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.4 ที่ไม่มีความคิดเห็น

ตาราง 24 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือ symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การจัด Symposium	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่มีความคิดเห็น	13	4.4
1	เห็นด้วย	273	92.2
2	ไม่เห็นด้วย	10	3.4
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 16 การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา พบว่า ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 1.0 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 3.4 ที่ไม่มีความคิดเห็น

ตาราง 25 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	การเชิญวิทยากรภายนอก	ความถี่	ร้อยละ
0	ไม่มีความคิดเห็น	10	3.4
1	เห็นด้วย	283	95.6
2	ไม่เห็นด้วย	3	1.0
	รวม	296	100.0

ประเด็นที่ 17 หลักสูตรควรเน้นการวิจัยในลักษณะใด โดยกรณีนี้เป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยเพื่อรองรับปริญญา และพบว่า มีผู้ให้ลำดับความสำคัญไว้ดังนี้

ตาราง 26 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นจุดเน้นของการวิจัยในหลักสูตร ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ลักษณะการดำเนินการ	ความถี่	ร้อยละ	หมายเหตุ
1	การศึกษาด้วยตนเอง (รายบุคคล)	94	31.8	ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 47.0
2	การศึกษาด้วยตนเอง (กลุ่ม)	143	48.3	ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 33.1
3	เป็นวิทยานิพนธ์	50	16.9	ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 55.1

ในประเด็นนี้ พบว่า ลักษณะการวิจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ การจัดทำในรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำเป็นกลุ่ม รองลงมาได้แก่ รูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำเป็นรายบุคคล และการจัดทำเป็นวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

ประเด็นที่น่าสนใจคือ การที่มีผู้ไม่มีความเห็นถึงกว่าร้อยละ 33 ในการนำเสนอความคิดเห็นในรูปแบบการศึกษาด้วยตนเองรายกลุ่มที่มีน้อยที่สุดในกลุ่มความคิดเห็นนี้ เป็นประเด็นที่น่าพิจารณาให้ตี โดยเฉพาะเมื่อนำมาบรรจบกับความคิดของการมุ่งเป็นนักปฏิบัติการมากกว่าความเป็นนักวิชาการ จึงน่าจะทำให้เห็นทิศทางของความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน/การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนได้ค่อนข้างจะชัดเจนมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในขั้นตอนนี้ได้รวบรวมความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดและนำมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงให้เห็น

ถึงข้อความคิดของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 22 คน ในส่วนที่เป็นการเพิ่มเติมจากที่ได้จัดกระทำไว้ในตอนที่ 1 และ 3 โดยสรุปได้ดังนี้

ตาราง 27 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นในประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นที่	ข้อความโดยสรุป	ความถี่
1	ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรควรอยู่ในระดับ 50,000-60,000 บาท หรือน้อยกว่า หรือไม่ควรเกิน 100,000 บาท และรัฐควรจัดงบประมาณเพื่อการนี้	9
2	ควรเปิดทำการสอนในวันเสาร์อาทิตย์ หรือภาคค่ำในวันราชการ หรือในช่วงโรงเรียนปิดเทอม	2
3	ควรเร่งจัดให้บุคลากรที่สนใจเพื่อให้ทันต่อ พ.ร.บ.การศึกษาตามหมวด 5 และ 7 จะเป็นประโยชน์อย่างสูง	2
4	หลักสูตรควรเน้นกิจกรรมภาคปฏิบัติ และปฏิบัติจริง	2
5	มีการทำวิจัยในแต่ละรายวิชาเพื่อให้สามารถทำวิจัยได้ด้วยตนเอง	1
6	ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ ให้มากขึ้นในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานจะได้มีคุณภาพมากขึ้น	1
7	ควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง	1
8	ควรเน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูล และเน้นกระบวนการทางปัญญา	1
9	การทำวิทยานิพนธ์ ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาหาอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างอิสระและกว้างขวาง กับเปิดโอกาสให้อาจารย์ที่เกษียณอายุราชการที่มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญมาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้	1
10	ภาระงานของครูจะเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน	1
11	การเรียนการสอนไม่ควรเน้นการบรรยาย แต่ควรให้มีการค้นคว้าและนำเสนอความคิดมากขึ้น	1
12	ในระหว่างการเรียนการสอน ควรให้ผู้เรียนได้รับรู้ปัญหาเศรษฐกิจด้วย	1

จากตารางจะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะหลักจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนได้หยิบยกขึ้นมาทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาโดยรวม ทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาล้วนตัว และทั้งในแง่ที่เป็นปัญหานโยบายของหน่วยงานระดับกระทรวงซึ่งเกินกว่าที่สถาบันฯ จะรับไปแก้ไขปัญหาได้ แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามบางคนก็คือ มีความต้องการที่จะเข้ารับการศึกษาคือ แต่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจครอบครวัและไม่พยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ด้วยตนเอง แต่โยนภาระมายัง

ภาครัฐ นอกจากนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามบางคนให้ข้อเสนอแนะในด้านเวลาการจัดการเรียนการสอนที่อยู่ในรูปของภาคค่ำในวันราชการและช่วงโรงเรียนปิดเทอม ซึ่งเป็นการเปิดประเด็นในการบริหารเวลาที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ประเด็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติมากกว่าบรรยาย และให้มุ่งเน้นในกระบวนการทางปัญญาที่เป็นข้อที่สถาบันฯ สามารถนำมาพัฒนาเป็นจุดแข็งของหลักสูตรได้

นอกจากนี้ประเด็นที่หยิบยกภาคเอกชนขึ้นมา นั้น จะเป็นประเด็นที่ทำให้สถาบันฯ สามารถแสวงหาแนวร่วมหรือพันธมิตรในการบริหารจัดการหลักสูตรได้เช่นกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

บทที่ 5
บทวิเคราะห์ศักยภาพคณาจารย์

ในบทนี้ คณะผู้วิจัย จะได้นำศักยภาพของคณาจารย์ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามโดยสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีโครงสร้างดังนี้

จำนวน (ไม่น้อยกว่า)	45 หน่วยกิต	
แผนการสอน	แบบ ก (2) จัดทำวิทยานิพนธ์	
รายวิชาตามหลักสูตร		
หมวดวิชาสัมพันธ์	จำนวน 9 หน่วยกิต	
1015117	ปรัชญาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	3(3-0)
1045421	การวิจัยทางการศึกษา	3(3-0)
1045105	สถิติเพื่อการวิจัย	3(3-0)
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	จำนวน ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	
วิชาบังคับ	จำนวน 6 หน่วยกิต	
1025300	การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(3-0)
1026931	สัมมนาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน สำหรับท้องถิ่น	3(2-2)
วิชาเลือก	จำนวนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	
1045422	การวิจัยในชั้นเรียน	3(2-2)
1025301	การจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(3-0)
1035712	เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	3(2-2)
1036612	คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3(2-2)
1055203	การพัฒนาวินัยในการเรียน	3(3-0)
1015208	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	3(3-0)
1026102	การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้	3(3-0)
1025305	การเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด	3(2-2)
1025306	การเรียนการสอนตามหลักศาสนา	3(3-0)
1045423	วิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	3(2-2)

1025307	การพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการฝึกอบรม	3(2-2)
1026901	การศึกษาค้นคว้าอิสระด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(1-4)
1026940	การฝึกภาคสนามเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน	3(150)

หมวดวิชาเสริมที่ต้องสอบให้ผ่าน

1555101	ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษามัธยมศึกษา	3(2-2)
4125101	คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษามัธยมศึกษา	3(2-2)

2. รายวิชาตามหลักสูตรดังกล่าวนำมาแยกร่างเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ได้
ดังนี้ จัดเป็น 6 ภาคเรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต

ปีที่ 1		ปีที่ 2	
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 1	
1015117 ปรัชญา	3 นก.	วิชาเลือก 3	3 นก.
1045421 การวิจัย	3 นก.	วิชาเลือก 4	3 นก.
1045105 สถิติฯ	3 นก.	วิทยานิพนธ์ 2 (บทที่ 1+2+3)	3 นก.
4125101 คอมพิวเตอร์	(3 นก.)	สอบประมวลความรู้	
รวม 12 หน่วยกิต (9+(3))		รวม 9 หน่วยกิต	
ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 3	
1025300 การพัฒนาหลักสูตรฯ	3 นก.	1026940 ภาคสนามฯ	3 นก.
1555101 ภาษาอังกฤษ	(3 นก.)	วิทยานิพนธ์ 2 (บทที่ 4)	3 นก.
วิชาเลือก 1	3 นก.	วิชาเลือก 5	3 นก.
รวม 9 หน่วยกิต (6+(3))		รวม 9 หน่วยกิต	
ภาคเรียนที่ 3		ภาคเรียนที่ 3	
วิชาเลือก 2	3 นก.	1026931 การสัมมนาฯ	3 นก.
1026910 การศึกษาค้นคว้าอิสระ	3 นก.	วิชาเลือก 6	3 นก.
วิทยานิพนธ์ 1 (เค้าโครง 1)	3 นก.	วิทยานิพนธ์ 4 (บทที่ 5)	3 นก.
รวม 9 หน่วยกิต		รวม 9 หน่วยกิต	
รวม 30 หน่วยกิต		รวม 27 หน่วยกิต	
รวมทั้งสิ้นประมาณ 57 หน่วยกิต (51 + 6)			

3. คุณสมบัติผู้สอน/ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรปริญญาโท ตามเกณฑ์ที่สภาดำเนิน
ราชการกำหนด

คุณสมบัติของผู้สอน/ผู้สอนวิทยานิพนธ์ ต้องมีดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ได้รับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นๆ หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน
2. หากมีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาเอก

2.1 ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

2.2 หรือเป็นผู้มีผลงานวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

2.3 หรือเป็นผู้ชำนาญการพิเศษในสาขาวิชานั้น

กรณี คุณสมบัติผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรปริญญาโท ต้องมีดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ได้รับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นๆ หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และมีผลงานวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

2. หากมีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาเอก

2.1 ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์

2.2 หรือเป็นผู้ชำนาญการพิเศษในสาขาวิชานั้น

ข้อมูลคณาจารย์ที่ปรากฏ

ในกรณีนี้คณะผู้วิจัย จำเป็นต้องเปิดเผยรายนามของคณาจารย์โดยเทียบกับเกณฑ์และความประสงค์ของคณาจารย์เหล่านั้น ซึ่งต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ที่	นามคณาจารย์	รายวิชา ขอสอน	คุณสมบัติผู้สอน/สอบ		ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	
			ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 1	ข้อ 2
1	นางชญาณิชฐ์ ศศิวิมล	1025300				
	อาจารย์ 2	1026931		มีงานวิจัย		มีงานวิจัย
	กศ.ม. (การประถมศึกษา)	1025307		รองรับ		รองรับ
		1026940				
2	นายดำรงศักดิ์ ช่างพินิจ	1555101	-	-	-	-
	อาจารย์ 1 ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษ) M.Spec.Ed.					
3	น.ส.ฉนวนวงศ์ เชื้อธีรเสถียร ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ)		-	-	-	-
4	น.ส.ทิพย์สุดา อินทะพันธุ์ ศษ.ม. (ปฐมวัยศึกษา)		-	-	-	-

ข้อมูลคณาจารย์ที่ปรากฏ (ต่อ)

ที่	นามคณาจารย์	รายวิชา ขอสอน	คุณสมบัติผู้สอน/สอบ		ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	
			ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 1	ข้อ 2
5	นางนภา เพชรช่วย ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย)	ที่ระบุนมา ไม่มีอยู่ใน หลักสูตรนี้	-	-	-	-
6	ร.ศ.บุญรักษ์ คันทจเจริญรัตน์ รองศาสตราจารย์		-	/ มีงานวิจัย รองรับ	-	/ มีงานวิจัย รองรับ
7	ผ.ศ.มงคล ภูวิกรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กศ.ม. (มัธยมศึกษา)		-	/	-	/
8	ร.ศ.ฤกษ์ชัย คุณูปการ รองศาสตราจารย์ กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม)		-	/ มีงานวิจัย รองรับ	-	/ มีงานวิจัย รองรับ
9	ร.ศ.วิภาพร พงษ์อาจารย์ รองศาสตราจารย์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา)	(จัดลงสอน ในรายวิชา วิจัย/สถิติ)	-	/ มีงานวิจัย รองรับ	-	/ มีงานวิจัย รองรับ
10	นางวิไล ไชยปกรณ์ อาจารย์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)		-	-	-	-
11	นางศิริวิมล ใจงาม อาจารย์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ)		หมายเหตุ : กำลังศึกษาในระดับปริญญาเอก			
12	ผ.ศ.ลวิสต์ จิตต์จนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและ พัฒนานาหลักสูตร)	1025300 1026901 1026102 1026940	-	/ มีงานวิจัย รองรับ	-	/ มีงานวิจัย รองรับ

ข้อมูลคณาจารย์ที่ปรากฏ (ต่อ)

ที่	นามคณาจารย์	รายวิชา ขอสอน	คุณสมบัติผู้สอน/สอน		ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	
			ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 1	ข้อ 2
13	ผ.ศ.สายใจ ช้างจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ M. S. in Ed. (Curriculum & Instruction)	1025300		/	-	/
		1026931	-	มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
14	ดร.สุภาแก้ว คำสอน อาจารย์ กศ.ศ.(การทดสอบและวัดผล การศึกษา)	1045421	/	/	/	/
		1045422		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
		1045105		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
		1045423		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
15	ผ.ศ.สุภา อักษรดิษฐ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค.ม. (การประถมศึกษา)	1015127		/	-	/
		1025300		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
		1025305		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
		1025307		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
16	ผ.ศ.อภิวัฒน์ ขาญวิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค.ม.(การอุดมศึกษา)	1025305	-	/		/
		1025300		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
17	ผ.ศ.อรอนงค์ อิงคะตวนิชย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและ พัฒนาหลักสูตร)	1025300	-	/	-	/
		1026931		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
		1025301		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
18	ดร.อดุลย์ วังศิริคุณ อาจารย์ ค.ศ. (พัฒนศึกษา)		/	/	/	/
19	ดร.ภาณุวัฒน์ ภัทติวงศ์ อาจารย์ ค.ศ. (พัฒนศึกษา)	1026102	/	/	/	/
		1026901		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ
		1026940		มีงานวิจัย รองรับ		มีงานวิจัย รองรับ

จากตารางจะเห็นได้ว่า

มีคณาจารย์วุฒิปริญญาเอกอยู่เพียง 3 คน และไม่ได้อยู่ในสายหลักสูตรและการสอนโดยตรง หากแต่เป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกนั้นเป็นวุฒิปริญญาโททั้งสิ้น

มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ อยู่เพียง 3 คน

มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ อยู่เพียง 6 คน นอกนั้นอยู่ใน

ตำแหน่งอาจารย์ทั้งสิ้น ในจำนวนนี้อาศัยคุณสมบัติของกรเป็นผู้มีผลงานวิจัยเข้ามาเป็นปัจจัย เกื้อหนุนต่อคุณสมบัติของความเป็นผู้สอน ผู้ตอบวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ในระดับปริญญาโท มีผู้สำเร็จการศึกษาสายตรงคือ สาขาหลักสูตรและการสอน เพียง 5 คนเท่านั้น ได้แก่ ผ.ศ.สวัสดิ์ จิตต์จนะ, ผ.ศ.อรอนงค์ อังคะสุวนิชย์, ผ.ศ.สายใจ ช่างฉัตร, ดร.อดุลย์ วงศ์ศรีคุณ และนางสาวณอมรวงศ์ เชื้ออิทธิเสถียร เท่านั้น นอกนั้นเป็นวุฒิและสาขา เกื้อกูลทั้งสิ้น

ในประเด็นของการจัดผู้สอนลงประจำแต่ละรายวิชา ตามข้อมูลที่ปรากฏ สรุปได้ดังนี้

ที่	รหัส	ชื่อวิชา	ผู้สอน	อาศัยความตรง		
				วุฒิ	สาขา	เชี่ยวชาญ
1	1015117	ปรัชญาการศึกษาเพื่อ การพัฒนาท้องถิ่น	ผ.ศ.สุภาฯ	โท	-	?
2	1045421	การวิจัยทางการศึกษา	รศ.วิราพรฯ	โท	/	/
			ดร.สุรแก้วฯ	เอก	/	/
3	1045105	สถิติเพื่อการวิจัย	รศ.วิราพรฯ	โท	/	/
			ดร.สุรแก้วฯ	เอก	/	/
4	1025300	การพัฒนาหลักสูตรและ การเรียนการสอน	อ.ชญาณิชรุ้งฯ	โท	-	/
			ผ.ศ.สวัสดิ์ฯ	โท	/	/
			ผ.ศ.สายใจฯ	โท	/	/
			ผ.ศ.อภิวันท์ฯ	โท	/	/
			ผ.ศ.สุภาฯ	โท	-	/
			ผ.ศ.อรอนงค์ฯ	โท	/	/
5	1026931	สัมมนาการพัฒนาหลัก สูตรและการเรียนการ สอนสำหรับท้องถิ่น	อ.ชญาณิชรุ้งฯ	โท	-	/
			ผ.ศ.สายใจฯ	โท	/	/
			ผ.ศ.อรอนงค์ฯ	โท	/	/

ที่	รหัส	ชื่อวิชา	ผู้สอน	อาศัยความตรง		
				วุฒิ	สาขา	เชี่ยวชาญ
6	1045422	การวิจัยในชั้นเรียน	รศ.วิราพรฯ	โท	/	/
			ดร.สุชนแก้วฯ	เอก	/	/
7	1025301	การจัดการหลักสูตรและ การเรียนการสอน	ผศ.อรอนงค์ฯ	โท	/	/
8	1035712	เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา	ไม่มีผู้ระบุขอสอน			
9	1036612	คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอน	ผศ.สวัสดิ์ฯ	โท	/	/
10	1055203	การพัฒนาวินัยในการเรียน	ไม่มีผู้ระบุขอสอน			
11	1015208	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	ไม่มีผู้ระบุขอสอน			
12	1026102	การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้	ดร.ภาณุวัฒน์ฯ	เอก	-	/
			ผศ.สวัสดิ์ฯ	โท	/	/
13	1025305	การเรียนการสอนเพื่อพัฒนา กระบวนการคิด	ผศ.สุภาฯ	โท		/
			ผศ.อภิวันท์ฯ	โท		/
14	1025306	การเรียนการสอนตามหลัก ศาสนา	ไม่มีผู้ระบุขอสอน			
15	1045423	วิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลัก สูตรในสถานศึกษา	ร.ศ.วิราพรฯ	โท ion	/ /	/ /
16	1025307	การพัฒนาหลักสูตรและ เทคนิคการฝึกอบรม	อ.ชญาณิชฐ์ฯ	โท	-	/
			ผศ.สุภาฯ	โท	-	/
17	1026901	การศึกษาค้นคว้าอิสระด้าน หลักสูตรและการเรียนการ สอน	ดร.ภาณุวัฒน์ฯ	เอก	-	/
			ดร.สุชนแก้วฯ	เอก	/	/
			ผศ.สวัสดิ์ฯ	โท	/	/
18	1026940	การฝึกภาคสนามเกี่ยวกับ หลักสูตรและการเรียนการ สอน	อ.ชญาณิชฐ์ฯ	โท	-	/
			ดร.ภาณุวัฒน์ฯ	เอก	-	/
			ผศ.สวัสดิ์ฯ	โท	/	/
19	1555101	ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา บัณฑิต	อ.ดำรงศักดิ์	โท	/	?

ที่	รหัส	ชื่อวิชา	ผู้สอน	อาศัยความตรง		
				วุฒิ	สาขา	เชี่ยวชาญ
20	4125101	คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษา บัณฑิต	ไม่มีผู้ระบุชื่อสอน			

จากตารางจะเห็นได้ว่า ยังมีรายวิชาอีก 5 รายวิชาที่ยังไม่มีผู้ระบุชื่อสอน หากแต่ว่า ยังมีคณาจารย์อีกหลายท่านที่แสดงเจตนาในการเข้าร่วมโครงการนี้ แต่ยังมีได้ระบุรายวิชาที่จะขอสอน อาทิ รัช.บุญรักษ์ฯ, รัช.ฤกษ์ชัยฯ, ดร.อดุลย์ฯ และอีกหลายท่าน ซึ่งอาจใช้ความเชี่ยวชาญของแต่ละท่านเข้ามาดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้

ดังนั้น โดยสรุปแล้ว กล่าวได้ว่า คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม มีศักยภาพของคณาจารย์ในระดับหนึ่งที่ยังอาจกล่าวได้ว่ายังไม่สมบูรณ์เพียงพอ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การเปิดหลักสูตรที่สภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้กำหนด กล่าวคือ ยังไม่สามารถสรรหาผู้ที่มาดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงานในฐานะประธานสาขาหรือประธานหลักสูตร ซึ่งจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกในสาขาหลักสูตรและการสอน เพียงแต่ว่ามีผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายตรงในระดับปริญญาโทหลายคน ซึ่งก็ยังไม่เข้าข่ายที่จะนำมาใช้เป็นศักยภาพในการขอเปิดสอนได้(ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันฯ กำหนด)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินการตามโครงการนี้ยังมีประเด็นปัญหาที่ต้องระบคิดอีกหลายข้ออาทิ

- ข้อที่ 1 ผู้จะมาเป็นประธานสาขาฯ ควรจะเป็นใคร
- ข้อที่ 2 ผู้ที่จะลงสอนในรายวิชาที่ยังไม่มีผู้สอน ควรจะเป็นใคร จึงจะเหมาะสมที่สุดในบริบทปัจจุบัน
- ข้อที่ 3 ผู้ที่อาสาและแสดงความจำนงไว้แล้วนั้น จะถือว่ามีศักยภาพและความเชี่ยวชาญตามสาขา/รายวิชานั้นๆ อย่างสมบูรณ์แล้วหรือไม่ ถ้าไม่ ควรจะปรับแก้เป็นผู้ใด และหากหาไม่ได้ สถาบันฯ หรือคณะครุศาสตร์ จะดำเนินการแก้ไขประการใด
- ข้อ 4 บางรายวิชาที่มีผู้แสดงเจตนาในการลงสอนมากกว่า 2 คนนั้น จะมีการปรับแก้หรือเกลี้ยกระຈายอย่างไร จึงจะเหมาะสมและได้รับการยอมรับมากที่สุด
- ข้อ 5 กรณีไม่สามารถจัดหาผู้สอนภายในสถาบันได้ (จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม) คณะฯ/สถาบันฯ จะมีวิธีการหาอาจารย์พิเศษอย่างไร จะหาอาจารย์ผู้ใดจากที่ใด ด้วยค่าใช้จ่ายเท่าใด และมีกระบวนการควบคุมคุณภาพการสอนและผลผลิตอย่างไร

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะ ปรากฏรายละเอียดได้ดังนี้ ปัญหาของการวิจัยครั้งนี้มีคำถามหลักว่า ...บุคคลากรทางการศึกษาในสังกัดหน่วยงานทางการศึกษา ชั้นพื้นฐานและสังกัดอื่นๆ ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีความต้องการ ในการเข้ารับการศึกษาคือในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีและปริญญาเอก ในปริมาณเท่าใด ใน ลักษณะใด และต้องการลักษณะการจัดการศึกษาอย่างไร...

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพความต้องการในการเข้ารับการศึกษาคือในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีและปริญญาเอกของบุคคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามในการพิจารณาเปิดสอนและจัดการเรียนการสอนสำหรับการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีและปริญญาเอกของบุคคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

การวิจัยครั้งนี้ จึงดำเนินการเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาชั้นพื้นฐานในสองจังหวัดได้แก่จังหวัด พิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย อันเป็นเขตพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม โดยมีบุคคลากรทางการ ศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดที่ดำเนินการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งรวบรวม ได้มากกว่า 10,000 คน และเมื่อเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครื่อและมอร์แกนแล้วพบว่าจะมี ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 370 ตัวอย่าง และการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้กระทำที่ 512 ราย ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 296 คิดเป็นร้อยละ 57.8 แต่เมื่อนำมาคำนวณเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ใน ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ตามแนวคิดของเครื่อและมอร์แกนคือที่จำนวน 370 จะพบว่า ได้กลุ่มตัวอย่าง กลับมาร้อยละ 80 ซึ่งก็น่าที่จะเป็นที่ยอมรับได้ในปริมาณข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ ข้อมูล

ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่อาศัยเทคนิคการวิจัยเชิงสำรวจ แบบสอบถามเป็น แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและจัดอันดับ โดยมีประเด็นคำถามหลักที่สะท้อน ถึงแนวโน้มของความต้องการในการเข้ารับการศึกษาคือในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีและปริญญาเอกของบุคคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานภายใต้เขตบริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ตามประเด็นที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ผลการศึกษาความต้องการ และผลการวิเคราะห์ศักยภาพของคณาจารย์ โดยสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและความคิดเห็นในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ ปรากฏผลดังนี้

1. จังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่ พบว่า ร้อยละ 60.5 อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก นอกนั้นอยู่ในจังหวัดสุโขทัย
  2. หน่วยงานที่สังกัด พบว่า ร้อยละ 45.3 มาจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 20.9 มาจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 2.4
  3. ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 72.3 เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 24.0 เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 1.0
  4. วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้อยละ 73.6 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 20.3 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 6.1
  5. การได้รับการอบรมด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า ร้อยละ 72.6 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านหลักสูตรและการสอนมาแล้ว แต่มิได้ระบุลักษณะของหลักสูตรที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างชัดเจน ในขณะที่ร้อยละ 24.7 กล่าวว่าไม่เคยได้รับการฝึกอบรมและร้อยละ 2.7 ไม่แสดงความข้อมูลในข้อนี้
  6. ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน พบว่า ร้อยละ 94.6 มีความต้องการโดยที่มีผู้ไม่ต้องการและไม่มีความคิดเห็น ร้อยละ 2.7 เท่ากัน ซึ่งกรณีนี้อาจเป็นผลมาจากความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจในประเด็นระหว่างการพัฒนาครูตามปกติกับการศึกษาต่อ ก็เป็นไปได้
  7. การจัดลำดับลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง พบว่า เฉพาะการจัดลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความต้องการการฝึกอบรมเป็นรายวิชามากที่สุด โดยมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด ส่วนการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้นเมื่อเทียบเคียงกันเฉพาะในส่วนนี้ พบว่า มีความต้องการเป็นลำดับที่สามรองจากการฝึกอบรมเป็นรายวิชาและการฝึกอบรมระยะสั้น
  8. วิธีดำเนินการที่ประสงค์ เฉพาะการจัดลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของการดำเนินการตามความต้องการในการพัฒนาตนเอง ในประเด็นของการดำเนินการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นว่า ควรจะเป็นการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ) มากที่สุด โดยมีลักษณะการศึกษาเต็มหลักสูตรจากสถาบันราชภัฏและการศึกษาด้วยตนเอง อยู่ในลำดับรองลงมา และน้อยที่สุดคือการฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏ
- มีข้อที่น่าสังเกตคือ ลักษณะการดำเนินการอื่นๆ นอกจากการฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัดแล้ว จะมีผู้ไม่ตอบในข้อนี้มากกว่าร้อยละ 45 ซึ่งเป็นประเด็นที่สถาบันราชภัฏพิษณุโลกควรนำมาที่ควรตั้งเป็นข้อสังเกตในการดำเนินการด้วย

9. ความต้องการในการประกันความสำเร็จในการศึกษาให้ได้ภายใน 3 ปีการศึกษา พบว่า ร้อยละ 90.2 เห็นด้วยกับแนวคิดนี้

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในกระบวนการเรียนรู้และลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการ รวม 17 ประเด็น ปรากฏรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องการ เฉพาะลำดับที่มีความต้องการแรกสุดของแต่ละลักษณะของการเรียนรู้ พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่ยึดปัญหาเป็นตัวตั้งนั้น เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีความต้องการสูงสุด โดยมีลักษณะของการเรียนรู้ที่ยึดการวิจัยเป็นตัวตั้งเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีความต้องการต่ำสุด นับว่าเป็นประเด็นที่น่าจะตั้งเป็นข้อสังเกตถึงความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาด้วยอีกประการหนึ่ง

ประเด็นที่ 2 การทำวิจัยในหลักสูตร พบว่า ร้อยละ 72.0 ต้องการรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา รองลงมาคือแบบวิจัยทั่วๆ ไป (ร้อยละ 23.6) และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 3 ลักษณะของการจัดการตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้จัดการศึกษาในลักษณะของการผสมผสานระหว่างการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ (ร้อยละ 73.3) ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียง ร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 4 ความคิดเห็นในประเด็นของความต้องการให้หลักสูตรได้เน้นให้ผู้เรียนนำทักษะและมรดกประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตน พบว่า กว่าร้อยละ 90 เห็นด้วย โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.4

ประเด็นที่ 5 ระยะเวลาที่มากที่สุดในการเรียนรู้ของหลักสูตร พบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ ขอให้เป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนถึงกว่าร้อยละ 56 ส่วนผู้ไม่แสดงความคิดเห็นมีเพียง ร้อยละ 5.1 และในขณะเดียวกันมีผู้ให้ความเห็นถึงร้อยละ 30.4 ว่า ควรจะไม่เกิน 6 ภาคเรียนพร้อมทั้งภาคฤดูร้อน

ประเด็นที่ 6 หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาบุคลากรในลักษณะใด ประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้พัฒนาบุคลากรเข้าสู่ความเป็นนักปฏิบัติมากกว่า ถึงร้อยละ 87.8 และต้องการให้เข้าสู่ความเป็นนักวิชาการเพียงร้อยละ 7.1 โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นเพียงร้อยละ 5.1 เท่านั้น

ประเด็นที่ 7 ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่า ไม่ควรเกิน 150,000.- บาทนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเห็นด้วยถึงมากกว่าร้อยละ 67 โดยมีผู้ไม่เห็นด้วยร้อยละ 28.4 และมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นเพียงร้อยละ 4.4

ประเด็นที่ 8 การชำระค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก (เกินกว่าร้อยละ 90) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรแบ่งเป็นรายภาคเรียน โดยมีผู้ให้ความเห็นเพียงร้อยละ 1.7 ที่จะให้จัดจ่ายครั้งเดียว ส่วนอีกร้อยละ 7.4 ไม่แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้

ประเด็นที่ 9 หลักสูตรควรจัดให้มีการไปศึกษาดูงานด้านกาพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นนี้พบว่า มีผู้เห็นด้วยถึงร้อยละ 57.8 โดยมีผู้ให้ความเห็นว่าควรไปศึกษาดูงานเฉพาะภายในประเทศ ร้อยละ 32.4 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 4.7 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 5.1

ประเด็นที่ 10 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้มีงานในลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก กว่าร้อยละ 40.2 เห็นว่า ควรจัดทุกภาคเรียนแต่ให้บูรณาการลงในรายวิชา โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 36.8 และ 18.6 ที่เห็นว่า ควรจัดเป็นบางภาคเรียนที่มีรายวิชาที่กำหนดให้จัดหรือทำ และจัดเพียงภาคเดียวตลอดหลักสูตร ตามลำดับ ทั้งนี้มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.4

ประเด็นที่ 11 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้จัดสัมมนาวิชาการในลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากให้ความเห็นว่า ควรจัดสัมมนาเป็นบางภาคเรียน ร้อยละ 45.9 จัดทุกภาค ร้อยละ 39.9 และจัดครั้งเดียวตลอดหลักสูตรเพียงร้อยละ 10.1 โดยมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 12 ลักษณะของหลักสูตรควรจะเป็นแบบใด ในกรณีนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ควรจะเป็นหลักสูตรแบบเลือกเฉพาะแขนงวิชาที่มีการบูรณาการหลักถึงร้อยละ 72.0 และมีความเห็นว่าควรเป็นแบบเลือกทั่วไป ร้อยละ 24.0 กับมีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.1

ประเด็นที่ 13 การสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีเงื่อนไขว่า ต้องสอบให้ผ่านนั้น ควรมีลักษณะใด ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.4 เห็นว่า สถาบันฯ ควรจัดสอนให้ด้วยและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปสอบเพื่อนำผลมาเทียบโอนได้ด้วย โดยมีอีกร้อยละ 37.2 เห็นว่า สถาบันฯ ควรจะจัดสอนและจัดสอบให้ อีกร้อยละ 5.7 เห็นว่า ผู้เรียนไปสอบมาเอง ซึ่งสถาบันฯ อาจจัดสอบให้ ส่วนอีกร้อยละ 3.7 ไม่แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 14 การจัดให้มีการประชุมทางวิชาการเพื่อกำหนดหรือนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 3.4 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.7 ที่ไม่แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 15 การจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการหรือ Symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 3.4 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.4 ที่ไม่แสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 16 การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา พบว่า ในประเด็นนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกินกว่าร้อยละ 90 ต่างให้ความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ เห็นด้วย โดยมีเพียงร้อยละ 1.0 ที่ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 3.4 ที่ไม่มีความเห็น

ประเด็นที่ 17 หลักสูตรควรเน้นการวิจัยในลักษณะใด โดยกรณีนี้เป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยเพื่อขอรับปริญญา พบว่า ลักษณะการวิจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจัดลำดับความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ การจัดทำในรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำ

เป็นกลุ่ม รองลงมาได้แก่รูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) ในลักษณะการทำเป็นรายบุคคล และการจัดทำเป็นวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

ประเด็นที่น่าสนใจคือ การที่มีผู้ไม่มีความเห็นถึงกว่าร้อยละ 33 ในการนำเสนอความคิดเห็นในรูปแบบการศึกษาด้วยตนเองรายกลุ่มที่มีน้อยที่สุดในกลุ่มความคิดเห็นนี้ เป็นประเด็นที่น่าพิจารณาให้ดี โดยเฉพาะเมื่อนำมาบรรจบกับความคิดของการมุ่งเป็นนักปฏิบัติการมากกว่าความเป็นนักวิชาการ จึงน่าที่จะทำให้เกิดทิศทางของความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน/การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนได้ค่อนข้างจะชัดเจนมากขึ้นว่า ต้องการหลักสูตรที่เน้นความเป็นนักปฏิบัติการโดยกำหนดให้การจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรฯ ในรูปของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในระบบกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการขัดหรือแย้งกับระเบียบของสถาบันฯ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในขั้นตอนนี้ คณะผู้วิจัยฯ ได้รวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในช่องปลายเปิดและนำมาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อความคิดของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 22 คน ในส่วนที่เป็นการเพิ่มเติมจากที่ได้จัดกระทำไว้ในตอนที่ 1 และ 3 พบว่า ข้อเสนอแนะหลักจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนได้หยิบยกขึ้นมาทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาโดยรวม ทั้งในแง่ที่เป็นปัญหาส่วนตัว และทั้งในแง่ที่เป็นปัญหานโยบายของหน่วยงานระดับกระทรวงซึ่งเกินกว่าที่สถาบันฯ จะรับไปแก้ไขปัญหาได้ แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามบางคนก็คือ มีความต้องการที่จะเข้ารับการศึกษาคือ แต่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจครอบครัวและไม่พยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ด้วยตนเอง แต่โยนภาระมายังภาครัฐ นอกจากนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามบางคนให้ข้อเสนอแนะในด้านเวลาการจัดการเรียนการสอนที่อยู่ในรูปของภาคค่ำในวันราชการและช่วงโรงเรียนปิดเทอม ซึ่งเป็นการเปิดประเด็นในการบริหารเวลาที่น่าสนใจยิ่งเช่นกัน

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ประเด็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติมากกว่าบรรยาย และให้มุ่งเน้นในกระบวนการทางปัญญาที่เป็นข้อที่สถาบันฯ สามารถนำมาพัฒนาเป็นจุดแข็งของหลักสูตรได้

นอกจากนี้ประเด็นที่หยิบยกภาคเอกชนขึ้นมา นั้น จะเป็นประเด็นที่ทำให้สถาบันฯ สามารถแสวงหาแนวร่วมหรือพันธมิตรในการบริหารจัดการหลักสูตรได้เช่นกัน

ในส่วนของคณาจารย์พบว่า

มีคณาจารย์วุฒิปริญญาเอกอยู่เพียง 3 คน และไม่ได้อยู่ในสายหลักสูตรและการสอนโดยตรง หากแต่เป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกนั้นเป็นวุฒิปริญญาโททั้งสิ้น

มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ อยู่เพียง 3 คน

มีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ อยู่เพียง 6 คน นอกนั้นอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ทั้งสิ้น ในจำนวนนี้อาศัยคุณสมบัติของการเป็นผู้มีผลงานวิจัยเข้ามาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อคุณสมบัติของความเป็นผู้สอน ผู้ตอบวิทยานิพนธ์ และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เท่านั้น

นอกจากนี้ ในระดับปริญญาโท มีผู้สำเร็จการศึกษาสายตรงคือ สายหลักสูตรและการสอนเพียง 5 คน เท่านั้น ได้แก่ ผ.ศ.สวัสดิ์ จิตต์จนะ, ผ.ศ.อรอนงค์ องคะสุนิษฐ์, ผ.ศ.สายใจ ช่างฉัตร, ดร.อดุลย์ วงศ์วิคุณ และนางสาวถนอมวงศ์ เชื้ออิทธิเตียร เท่านั้น นอกนั้นเป็นวุฒิมิและสาขาเกื้อกูลทั้งสิ้น

ในประเด็นของการจัดผู้สอนลงประจำแต่ละรายวิชา ตามข้อมูลที่ปรากฏ พบว่า

จากตารางจะเห็นได้ว่า ยังมีรายวิชาอีก 5 รายวิชาที่ยังไม่มีผู้ระบุของสอนได้แก่ 1035712 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา, 1055203 การพัฒนาวินัยในการเรียน, 1015208 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม, 1025306 การเรียนการสอนตามหลักศาสนาและ 4125101 คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาบัณฑิต

หากแต่่า ยังมีคณาจารย์อีกหลายท่านที่แสดงเจตนาในการเข้าร่วมโครงการนี้ แต่ยังมีได้ระบุรายวิชาที่จะขอสอน อาทิ รศ.บุญรักษา, รศ.ฤกษ์ชัยฯ, ดร.อดุลย์ฯ และอีกหลายท่าน ซึ่งอาจใช้ความเชี่ยวชาญของแต่ละท่านเข้ามาดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบึงฉลวย มีศักยภาพของคณาจารย์ในระดับหนึ่งที่ยังอาจกล่าวได้ว่ายังไม่สมบูรณ์เพียงพอ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การเปิดหลักสูตรที่สภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้กำหนด กล่าวคือ ยังไม่สามารถสรรหาผู้ที่จะมีมาดำรงตำแหน่งและปฏิบัติงานในฐานะประธานสาขาหรือประธานหลักสูตร ซึ่งจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกในสาขาหลักสูตรและการสอน เพียงแต่่าว่ามีผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายตรงในระดับปริญญาโทหลายคน ซึ่งก็ยังไม่เข้าข่ายที่จะนำมาใช้เป็นศักยภาพในการขอเปิดสอนได้ (ตามเกณฑ์ที่สภาสถาบันฯ กำหนด)

อย่างไรก็ตาม ศักยภาพทางกายภาพ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งของการเปิดสอน แต่เป็นศักยภาพที่สามารถพัฒนาขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีปัจจัยด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ จึงสามารถที่จะเว้นการกล่าวถึงไว้ในที่นี้ได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความต้องการและผลการวิเคราะห์ศักยภาพของคณาจารย์ในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นความสำคัญของหลายประเด็นที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอน อาทิ

ประเด็นแรก ความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่พบว่า มีความต้องการในระดับที่สูงยิ่งคือเกินกว่าร้อยละ 90 ซึ่งเป็นเสมือนภาพดวงตาของคณะครุศาสตร์ทันที เพราะเมื่อพิจารณาจากหลักจิตวิทยาการบริหารและผลกระทบจากบริบทของกาปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จะพบว่า ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ "ตรงกับความต้องการ" ของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ซึ่งนั่นหมายถึงว่า

ทุกคน “อยากได้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์” ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้งสิ้น หากแต่ว่า เมื่อพิจารณาในประเด็นของผู้จัดและลักษณะการจัด กลับพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและการศึกษาเป็นรายวิชามากกว่าที่จะเรียนรู้เป็นรายหลักสูตร ซึ่งประเด็นนี้น่าจะมีปัจจัยมาจากสาเหตุ 2 ประการคือ ประการแรก ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะเข้าใจคลาดเคลื่อนถึงการวิจัยว่า เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบเป็นการทั่วไป ไม่จำแนกแจกแจงว่า จะต้องเป็นการตอบในฐานะที่ตนจะเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาโทหรือไม่ฯ จึงอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในข้อมูลที่ประสงค์จะเป็นการ “พัฒนาตนเอง” แต่กลับ “พัฒนาในการฝึกอบรมจากหน่วยงานหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง” ดังกล่าว ซึ่งการเช่นนี้จะเป็นการ “เพิ่มประสบการณ์” เท่านั้น ไม่ใช่ “การเพิ่มวิทยฐานะ”

กรณีนี้จึงเห็นได้ถึงแนวคิดที่อาจเป็นไปได้ของผู้ตอบแบบสอบถามว่า เมื่อเป็นครูแล้ว ก็ไม่มี “บริการหลังขาย” จากกรมการฝึกหัดครู ปล่อยให้เป็นที่ของผู้ใช้ครูฝึกอบรมกันเอง (นอกจากการสอบเทียบวุฒิตั้งกล่าวแล้ว) ครูเป็นสถาบันการฝึกหัดครูอีกประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้หน่วยงานผู้ใช้ครูกับผลิตครูจึงเหมือนต่างคนต่างอยู่ไม่เกี่ยวข้องกัน โดยอาจมีบางโอกาสที่จัดกิจกรรมร่วมกัน แต่เมื่อถึงคราวที่จะต้องรวมพลังกันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลดังที่คาดหวังก็เป็นสองหน่วยงานที่ช่วงชิงทรัพยากรต่อกันจนกลายเป็นปัญหา “ไม่สนองนโยบายของรัฐบาล” ในที่สุด

ภาพสะท้อนแนวคิดดังกล่าวนี้ จึงอาจเป็นภาพความคิดที่ทำให้ ครูให้ข้อมูลในลักษณะที่เป็นการฝึกอบรมหรือประชุมสัมมนาเท่านั้น มิได้ก้าวออกไปถึงการศึกษาคือในระดับปริญญาโทดังที่การวิจัยคาดหวังไว้

นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ข้อความหนึ่งในแบบสอบถามที่เลือกใช้คำว่า “การพัฒนาตนเอง” แทนคำ “การศึกษาในระดับปริญญาโท” อาจทำให้ผู้ตอบเข้าใจว่า เป็นการไม่หาความรู้และประสบการณ์โดยทั่วไป ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองดังที่เคยปฏิบัติผ่านมาในรูปของการประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมจากต้นสังกัด มิได้เข้าใจถึงการศึกษาคือในระดับปริญญาโท จึงน่าที่จะเป็นเหตุให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นผันแปรไปในด้านการ “เพิ่มทุนประสบการณ์” มิใช่ เป็นการ “เพิ่มวิทยฐานะ” ความคิดเห็นจึงเกิดความไม่สอดคล้องดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม จากข้อค้นพบที่ว่า “ร้อยละ 94.6 มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน” ก็น่าที่จะเป็นข้อบ่งบอกถึงความสนใจใน “สาระของการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการสอน” ของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยทั่วไปอย่างสูง แม้ผู้ตอบจะไม่แสดงความสนใจใน “วิธีการพัฒนาตนเอง” ตรงตามที่ปรารถนา ก็น่าที่จะเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า หลักสูตรนี้สามารถเปิดสอนได้ หากเปิดสอนแล้วมีผู้เข้าศึกษาน้อยก็น่าที่จะมาจากปัจจัยอื่นๆ มิใช่ “ไม่ยอมเข้าศึกษาต่อ” เพราะเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้อง “พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยตนเอง” ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาหรือแม้กระทั่งแนวทางตามสาระบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข อย่างยิ่ง และยังสามารถช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จประโยชน์ได้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่กำลังเริ่มมีผลบังคับใช้อยู่ในขณะนี้

ประการหลัง การดำเนินงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ค่อนข้างจะไม่เป็นระบบมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจส่งอิทธิพลต่อความคิดของผู้ตอบแบบสอบถามก็เป็นได้ กล่าวคือ ในอดีต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้กรมการฝึกหัดครู หรือสถาบันราชภัฏในปัจจุบัน มีหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว แต่ในทางปฏิบัติกลับผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาได้หลายหน่วยงาน นอกเหนือไปจากการผลิตครูในระบบก็ได้แก่ กรมการฝึกหัดครูและคณะศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ การฝึกหัดครูนอกระบบก็ได้แก่ โรงเรียนทั้งของรัฐบาลและเอกชนที่รับบุคคลไม่มีวุฒิเข้ามาเป็นครูแล้วร่วมกับกรมการฝึกหัดครูจัดสอบเทียบวุฒิ พ.ป. พ.ม. ป.กศ. และป.กศ.ชั้นสูงตามลำดับ แลเมื่อสอบได้ครบชุดก็เป็นครูได้เช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครู และยังได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้สำเร็จจากสถาบันการฝึกหัดครูอีกด้วย การนี้จึงทำให้ให้ "ครู" หลายวิทยฐานะ และส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางความคิดของผู้เป็นครูอีกชั้นหนึ่ง

กรณีดังกล่าวจึงน่าที่จะเป็นประเด็นที่คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามต้องย้อนกลับมาวิเคราะห์ตนเองใหม่ว่า จะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร จึงจะเกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

นอกจากนี้ เมื่อเชื่อมโยงกับประเด็นของความต้องการผู้จัดฯ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้ "หน่วยงานเจ้าสังกัด" เป็นผู้ดำเนินการจัดให้ โดยที่การจัดการของสถาบันราชภัฏ กลับมีความสำคัญในลำดับรองๆ ลงไป ซึ่งเมื่อพิจารณาเชื่อมต่อกับประเด็นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเคยกล่าวไว้ว่า...ต้องการให้สถาบันราชภัฏเป็นที่เล็งในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร... ก็จะต้องพบกับความน่าสงสัยที่ว่า ทำไมสถานศึกษาหลายแห่งจึงยังคงความต้องการให้หน่วยงานเจ้าสังกัดเป็นผู้จัดให้ แม้ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเคยประกาศต่อสาธารณะในประเด็นนี้ไว้แล้ว หรืออาจเป็นไปได้ที่เบ้ๆ เพียวการกล่าวเพื่อแสดงวิสัยทัศน์ในการบริหารงานเท่านั้น ส่วนในด้านการปฏิบัติก็เป็นเรื่องของแต่ละหน่วยงานได้ปฏิบัติกันต่อไป เพราะยังไม่ปรากฏกลไกที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวดังที่กล่าวอย่างเป็นรูปธรรมจนปัจจุบันนี้

กรณีเช่นนี้ หากพิจารณาในแง่ของการบริหารองค์การจะพบว่า เป็นประเด็นที่ไม่น่าแปลกใจเท่าใดนัก เพราะเป็นเรื่องปกติที่บุคลากรขององค์การจะต้องการความช่วยเหลือจากองค์การก่อน แต่เป็นเรื่องที่ไม่ปกติมากนักหากพิจารณาในประเด็นความเข้มแข็งทางวิชาการและการเปิดโอกาสได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากสถาบันราชภัฏ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากกลับไม่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการมากกว่า และยังหากพิจารณาถึงลำดับความสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นรายหลักสูตรโดยเฉพาะปริญญาโท ที่ตกอยู่ในลำดับค่อนข้างท้าย ก็น่าจะทำให้ยิ่งภาพที่ไม่น่าจะปกติเท่าใดได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และในประเด็นนี้ น่าจะเป็นประเด็นหนึ่งที่สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามน่าจะกลับมาพิจารณาถึงศักยภาพของตนเองด้วย หากพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนแล้วว่า ผลสะท้อนกลับนี้เป็นการให้ข้อมูลอย่างที่เขาใจและตั้งใจดังที่ข้อมูลปรากฏ

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาพิจารณาในรายละเอียดของประเด็นจะพบกับปัญหาทางเศรษฐกิจครอบ
ครวญของผู้ตอบแบบสอบถามว่า ในจำนวนผู้ตอบคำถามปลายเปิดมา มีถึง 9 รอยความถี่หรือร้อยละ 39.73 ของ
ผู้แสดงความคิดเห็น ที่กล่าวถึงในประเด็นงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรของรัฐและประเด็นค่าใช้จ่ายที่
มองว่าค่อนข้างสูงสำหรับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม และมีบางท่านให้คำแนะนำว่า ควรจะลดจำนวนเม็ดเงิน
ของค่าใช้จ่ายลง

ในประเด็นนี้หากพิจารณาในแง่ของปรัชญาและนโยบายการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
โดยเฉพาะในส่วนของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เน้นการบริหารจัดการในลักษณะการช่วยเหลือตนเองจะ
ทำให้เกิดความไม่ราบรื่นเท่าที่ควรหากจะลดเม็ดเงินค่าใช้จ่าย เพราะค่าใช้จ่ายในภาคเรียนละประมาณ
25,000.- บาทกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องดึงศักยภาพของบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญสูง
และการตอบแทนหน่วยงานที่แม้กระทั่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับการที่หลักสูตรจะจัดให้มี
การฝึกงานและจัดสัมมนาวิชาการในแต่ละภาคการศึกษา น่าที่จะเป็นเครื่องชดเชยกันได้ โดยมีเงื่อนไขในการ
จัดการศึกษาดังกล่าวต้องเน้นและให้ความสำคัญกับ "คุณภาพของการจัดการศึกษา" , "ความเข้มแข็งทาง
วิชาการ" และ "คุณภาพของการศึกษา" อย่างแท้จริง

หากพิจารณาเช่นนี้แล้ว ค่าใช้จ่ายในวงเงินที่กำหนดจึงไม่น่าที่จะเป็นต้นทุนที่สูงเกินไป โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งหากพิจารณาในแง่มุมมองของ "การลงทุนทางการศึกษา" และ "การให้บริการการศึกษาที่เหมาะสมและ
คุ้มค่า"

ในประเด็นเดียวกัน หากพิจารณาถึง การลดค่าใช้จ่ายลงไปอีก ก็น่าที่จะกระทำได้ แต่คณะกรรมการ
บริหารหลักสูตรฯ จำเป็นต้องคำนวณหา Real Cost ของการใช้จ่ายในการจัดบริการทางการศึกษาตามโครง
สร้างและรายละเอียดของหลักสูตรให้เหมาะสมและชัดเจนเสียก่อน แต่ก็ไม่น่าที่จะลดลงน้อยกว่า 18,000 -
บาทต่อหนึ่งภาคการศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจหรือมติของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
พิบูลสงคราม เพราะเป็นอำนาจในการบริหารจัดการที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรง ที่จะพิจารณาทางเลือก
ระหว่าง "บริการ" และ "คุณภาพ" เพราะเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ในประเด็นที่น่าสนใจต่อมาก็คือ ประเด็นของลักษณะการจัดการหลักสูตรที่มีความเห็นเกือบจะเป็น
เอกฉันท์ก็คือ ความต้องการที่จะเป็นนักปฏิบัติมากกว่าความเป็นนักวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่ง
เป็นประเด็นที่لامกระทบกันถึงลักษณะการจัดทำวิจัยที่มีลักษณะเป็นการจัดทำ Independent Study ใน
ลักษณะที่มีการจัดทำเป็นงานกลุ่ม กรณีนี้อาจเป็นผลกระทบมาจากอิทธิพลทางความคิดของหน่วยงานทาง
การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงและกำลังเป็นกรณีวิพากษ์และรอการพิสูจน์คุณภาพอยู่ในขณะนี้
ก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในลักษณะการจัดการเรียนรู้จะพบว่า ทุกคนต้องการการเรียนรู้การสอนที่
เป็นไปตามปรัชญาการปฏิรูปการเรียนรู้คือ เรียนรู้จากการกระทำ ซึ่งจะเป็นการนำผลการเรียนรู้ไปเชื่อมโยงต่อ
กับการจัดการเรียนการสอนตามหลักการปฏิรูปการศึกษาที่ปรากฏในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ.2544 ซึ่งต่างก็เป็นแนวทางเดียวกันกับที่สถาบันราชภัฏ พิบูลสงครามจะใช้เป็นแนวทางหลักในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้

โดยสรุปแล้วในประเด็นของความต้องการในการศึกษานั้น จะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามล้วนมีความต้องการในการเข้ารับการศึกษาต่อทั้งสิ้น และมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันกับแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสาขาหลักสูตรและการสอนที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรชุดก่อนได้เคยกำหนดไว้แล้ว ดังนั้นหากพิจารณาในประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่า คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามมีแนวโน้มที่ชัดเจนในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ได้ค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของคณาจารย์จะพบว่า แนวโน้มดังกล่าวจะมีอุปสรรคอยู่บ้าง แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นไปไม่ได้เสียทีเดียว หากแต่ต้องการแนวคิดในการบริหารจัดการที่ไม่ติดกรอบความคิดเดิมที่ยึดโยงกับระเบียบที่บับวัดตายตัวมากกว่า เพราะคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ สามารถที่จะปรับลดขอบเขตดำเนินการจัดการศึกษาได้ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้แล้วจากแนวคิดการบริหารหลักสูตรที่ปรากฏในแบบสอบถาม เพียงแต่สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามจะเปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้กระทำก่อนหรือไม่เท่านั้น

อย่างไรก็ตามปัญหาหลักที่หนักที่สุดก็คือ การขาดบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรฯ ในฐานะประธานสาขาหลักสูตรที่ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอนที่เป็นสายตรง มีใช้สาขาใกล้เคียง ประเด็นนี้จะเป็นปัญหาสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรและการขออนุมัติเปิดสอน จากคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ และเป็นประเด็นที่สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามจะต้องแก้ปัญหาให้ได้ ก่อนขออนุมัติหลักสูตรและเปิดสอนนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีดังนี้

1. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม อาจเปิดสอนหลักสูตรนี้ได้ แต่ต้องไม่ก่อนที่จะสรรหาประธานสาขาที่เหมาะสม และก่อนขออนุมัติเปิดสอนจากคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ กับพิจารณา Real Cost หรือ Cost per head ให้ชัดเจนก่อน
2. การจัดทำศักยภาพของคณาจารย์จะต้องมีความเข้มข้นในตัวบุคลากรแต่ละคนมากกว่าที่เป็นอยู่ และน่าที่จะสรรหาบุคลากรภายนอกเข้ามาเสริมทีม แต่ต้องมีภาระการสอนที่ชัดเจนและมีหลักฐานการตอบรับยืนยันไว้ด้วย
3. สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ต้องดำเนินการวางแผนพัฒนาบุคลากรอย่างเร่งด่วน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้แผนพัฒนาบุคลากรดังกล่าวจะต้องสอดคล้องและร้อยรับกับแผนพัฒนาสถาบัน ประเด็นสำคัญต้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดด้วย

4. ในระยะสั้น คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จะต้องพัฒนาคณาจารย์ในลักษณะของการเป็นผู้ช่วยครู (Teacher Assistance) และ ผู้ช่วยนักวิจัย (Research Assistance) ทั้งในลักษณะที่เป็นตัวบุคคลและตัวระบบ เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรของสถาบัน และเป็นการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้สอนด้วยการเสริมศักยภาพของสถาบันจากบุคลากรภายนอก

5. การตอบแทนบุคลากรภายนอกควรจะต้องกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมที่มีได้อยู่ในอัตราปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้บุคลากรที่มีคุณภาพจากภายนอกเข้ามาเป็นอาจารย์พิเศษ และให้อาจารย์จากภายในที่ศักยภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏกำหนดได้มีโอกาสเก็บเกี่ยวองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากอาจารย์พิเศษในฐานะที่เป็น R.A. และ T.A. พร้อมทั้งมีระบบควบคุมคุณภาพทั้งวิทยากรภายนอก และ R.A. และ T.A. ที่เหมาะสม

6. ควรปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เข้ารับบริการ ทั้งนี้ต้องปรับเปลี่ยนปรัชญาและวิสัยทัศน์ทั้งของสถาบันและหลักสูตร

ข้อเสนอแนะทั่วไป มีดังนี้

1. ควรพิจารณาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เข้ารับบริการและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้รวมถึงสำระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและสาระสำคัญ ตลอดจนผลที่จะได้รับให้กับคณาจารย์ได้ทราบ และเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ควรเจาะรายละเอียดทางความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะอื่นบ้าง

2. ควรสร้าง Website เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการศึกษาระดับปริญญาโทเพิ่มเติม และเป็น การสร้างฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอีกด้วย

รายการอ้างอิง

การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, โครงการ. ข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ :

ฝ่ายเลขานุการโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด. 2539.

การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, โครงการ. ยุทธศาสตร์การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ

: ฝ่ายเลขานุการโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด. 2539.

กุลธนะ ธนาพงศธร. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ. ในเอกสารประกอบวิชานโยบาย

สาธารณะและการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช. 2532.

ชนิดา รัชต์พลเมือง. การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนดโตร์. 2532.

นโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, สำนักงาน. ศักยภาพในการจัดการศึกษาชั้น

พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. 2542.

สุภาวงศ์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2537.

เด่นห์ จามริก. การเมืองกับการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

กับการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2523.

เด่นห์ จัยโต. ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ. ในเอกสารประกอบการ

เรียนชุดวิชาการวางแผนและนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย

ธรรมาธิราช. 2534.

วิน เชื้อโพธิ์นั้ก. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนดโตร์. 2537

Anderson James E. Public Policy Making : An introduction. Boston, Houghton Mifflin company.

1990.

Charles. E Lindblom. The Policy-Making Process. 2nd Englewood Cliffs. New Jersey Prentice-Hall,

1992.

Dye, Thomas.R. Understanding Public Policy, 7th Englewood Cliffs. New Jersey.

Prentice-Hall Inc. 1992.

Quade. E.S. Analysis for Public decision. 2nd North-Holland. N Y.

ภาคผนวก

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการในการเข้ารับการศึกษาคือใน
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนของบุคลากรการศึกษา
ในพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยของสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามที่มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อศึกษาความต้องการในการเข้ารับการศึกษาคือในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการ
สอนของบุคลากรการศึกษาในพื้นที่บริการของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

2. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และผู้สนใจทุกท่านเป็น

ผู้ตอบ

3. แบบสอบถามฉบับนี้ มีด้วยกัน 3 ตอน ผู้ตอบแบบสอบถามโปรดตอบให้ครบทั้ง 3 ตอน เพื่อ
ประโยชน์ทางวิชาการและการบริหารการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็นในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ และลักษณะของหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต
ที่ต้องการ สาขาหลักสูตรและการสอนของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

4. ผลจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านในทุกแง่มุม เพราะจะเป็นการ
ประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น กรณีนี้จึงใคร่ขอเรียนให้ทุกท่านได้ทราบเป็นข้อมูลในเบื้องต้น เพื่อ
ความสบายใจและความมั่นใจในการตอบแบบสอบถามตามความต้องการของท่าน

ขอขอบคุณในความกรุณาตอบแบบสอบถามของท่าน

คณะกรรมการวิจัย คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปและความคิดในการพัฒนาทักษะและศักยภาพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหน้าข้อที่เป็นสภาพปัจจุบันของท่าน ดังต่อไปนี้

1. จังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่ คือ [ ] พิษณุโลก [ ] สุโขทัย

2. หน่วยงานที่ท่านสังกัดอยู่คือ

[ ] องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

[ ] สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

[ ] สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

[ ] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

[ ] อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ตำแหน่งปัจจุบันของท่านคือ

[ ] ผู้บริหารการศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษา

[ ] ครูผู้สอน [ ] บุคลากรทางการศึกษา

[ ] อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน คือ

[ ] ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สาขา.....

[ ] ปริญญาโทหรือสูงกว่า สาขา.....

5. ท่านเคยการได้รับการอบรมด้านหลักสูตรและการสอน หรือไม่

[ ] ไม่เคย โปรดข้ามไปตอบในข้อ 6

[ ] เคย โปรดระบุ

จากหน่วยงานใด โปรดระบุ.....

ลักษณะของหลักสูตร ( ) หลักสูตรเฉพาะ ระยะสั้น 3-5 วัน

( ) หลักสูตรปกติที่กระทรวงต้นสังกัดจัดให้

( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านมีความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้และการสอน หรือไม่

[ ] ต้องการ [ ] ไม่ต้องการ

7. ลักษณะของความต้องการในการพัฒนาตนเอง เป็นอย่างไร (กรุณาจัดลำดับ)

[ ] การฝึกอบรมเป็นรายวิชา

[ ] การฝึกอบรมระยะสั้น

[ ] หลักสูตรประกาศนียบัตร

[ ] หลักสูตรปริญญาบัณฑิต (ปริญญาตรีสาขาหลักสูตรและการสอน/การจัดการเรียนรู้)

[ ] หลักสูตรปริญญาโท (ปริญญาโท)

8. ความต้องการในข้อ 7 ท่านคิดว่า ควรจะดำเนินการในลักษณะใด (กรุณาจัดลำดับ)

- ศึกษาด้วยตนเอง
- การฝึกอบรมจากหน่วยงานเจ้าสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ)
- การฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏ
- การศึกษาเต็มหลักสูตรจากสถาบันราชภัฏ

9. ท่านต้องการให้สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามรับประกันความสำเร็จในการศึกษาให้ได้ ภายใน 3 ปีการศึกษา

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 2   ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะของหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

คำชี้แจง   โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือจัดลำดับข้อความ ตามความคิดเห็นของท่าน และ
ในกรณีที่ท่านตอบคำถามในข้อ 6 ของตอนที่ 1 ว่าไม่ต้องการ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามใคร่ขอความกรุณา
จากท่านได้โปรดตอบคำถามให้ด้วย เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ข้อคำถามมีด้วยกันทั้งหมด 17 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 การเรียนรู้ที่ท่านต้องการมีลักษณะเช่นใด (โปรดจัดลำดับตามความสำคัญ)

- การเรียนรู้ที่ยึดปัญหาเป็นตัวตั้ง (Problem Based Learning)
- การเรียนรู้ที่ยึดการวิจัยเป็นตัวตั้ง (Research Based Learning)
- การเรียนรู้ที่ยึดรายวิชาเป็นตัวตั้ง (SubjectBased Learning)
- การเรียนรู้ที่ยึดกิจกรรมเป็นตัวตั้ง (Activities Based Learning)

ข้อ 2 การทำวิจัยในหลักสูตรตามความคิดเห็นของท่านมีลักษณะเป็นการวิจัยแบบใด

- แบบวิจัยทั่วไป
- แบบวิจัยและพัฒนา (R&D)
- แบบอื่นๆ โปรดระบุ.....

ข้อ 3 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของท่านคือ

- เน้นหนักที่การบรรยาย
- เน้นหนักที่การฝึกปฏิบัติ
- ผลผสมผสานระหว่างการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ

ข้อ 4 หลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนได้นำทักษะและมวลประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาทักษะและ
ประสบการณ์ของตน

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย

ข้อ 5 หลักสูตรควรมีระยะเวลาในการเรียนรู้มากที่สุดเท่าใด

- 6 ภาคเรียน รวมภาคฤดูร้อน
- 9 ภาคเรียน รวมภาคฤดูร้อน
- ตามความสามารถของผู้เรียน ซึ่งอาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่า 6 หรือ 9 ภาคเรียนก็ได้

- ข้อ 6 หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาบุคลากรในลักษณะใด
[ ] ให้ความสำคัญกับปฏิบัติมากกว่าความเป็นนักวิชาการ
[ ] ให้ความสำคัญกับนักวิชาการมากกว่าความเป็นนักปฏิบัติ
- ข้อ 7 ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ไม่ควรเกิน 150,000.- บาท โดยไม่รวมค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษา
ดูงาน
[ ] เห็นด้วย [ ] ไม่เห็นด้วย
- ข้อ 8 การชำระเงินตามข้อ 7 ควรเป็นไปในลักษณะใด
[ ] ครั้งเดียวจ่ายทั้งหมด [ ] แบ่งเป็นรายภาคเรียน
- ข้อ 9 หลักสูตรควรจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในและต่าง
ประเทศ
[ ] เห็นด้วย [ ] ไม่เห็นด้วย
[ ] น่าจะไปดูงานเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น
- ข้อ 10 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานในลักษณะใด
[ ] ภาคเดียวตลอดหลักสูตร
[ ] เป็นบางภาคเรียนที่มีรายวิชาที่กำหนดให้จัด/ทำ
[ ] ทุกภาคเรียนแต่ให้บูรณาการลงในรายวิชา
- ข้อ 11 หลักสูตรควรจัดให้นักศึกษาได้จัดตั้งชมรมวิชาการในลักษณะใด
[ ] จัดครั้งเดียวตลอดหลักสูตร
[ ] จัดเป็นบางภาคเรียนที่มีรายวิชาที่กำหนดให้จัด/ทำ
[ ] จัดทุกภาคเรียน โดยให้บูรณาการในแต่ละรายวิชา
- ข้อ 12 ลักษณะของหลักสูตรควรจะเป็นหลักสูตรแบบใด
[ ] เลือกทั่วไป (ไม่ระบุสาขาวิชาหลัก)
[ ] เลือกเฉพาะแขนงวิชา (ระบุสาขาวิชาหลัก)
- ข้อ 13 การสอบวิชาภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีเงื่อนไขว่าต้องสอบให้ผ่าน ควรมี
ลักษณะใด
[ ] ผู้เรียนไปสอบมาเอง ซึ่งสถาบันฯ อาจจัดสอบให้
[ ] สถาบันฯ จัดสอนและจัดสอบให้
[ ] สถาบันฯ จัดสอนให้ด้วยและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไปสอบเพื่อนำผลมาเทียบโอน
- ข้อ 14 ควรจัดให้มีการประชุมทางวิชาการเพื่อกำหนดหรือนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา
[ ] เห็นด้วย [ ] ไม่เห็นด้วย

ข้อ 15 ควรจัดให้มีการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการ หรือ Symposium แสดงความก้าวหน้าของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ข้อ 16 เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้ในแต่ละรายวิชา

- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ข้อ 7 หลักสูตรควรเน้นการวิจัยในลักษณะใด (โปรดจัดลำดับความสำคัญ)

- เป็นการศึกษาด้วยตนเอง (IS) เป็นรายบุคคล
- เป็นการศึกษาด้วยตนเอง (IS) เป็นกลุ่ม
- เป็นวิทยานิพนธ์ (THESIS)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ/ปัญหาอื่นๆ ที่ท่านต้องการนำเสนอ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาตอบแบบสอบถามและส่งกลับ

